
Zittingsdocument

A9-0424/2023

8.12.2023

VERSLAG

over mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie ter zake – jaarverslag 2023
(2023/2118(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: Nacho Sánchez Amor

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	40
BIJLAGE I: INDIVIDUELE ZAKEN DIE SINDE DECEMBER 2022 DOOR HET EUROPEES PARLEMENT ZIJN AANGEKAART	41
BIJLAGE II: LIJST VAN LAUREATEN EN FINALISTEN VAN DE SACHAROVPRIJS DIE IN DE GEVANGENIS ZITTEN EN VAN HUN VRIJHEID ZIJN BEROOFD	66
BIJLAGE III: LIJST VAN RESOLUTIES	68
BIJLAGE IV: ENTITEITEN WAARVAN OF PERSONEN VAN WIE DE RAPPORTEURS INPUT HEBBEN ONTVANGEN	73
BRIEF VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID	74
INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	79
HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	80

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

**over mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie op dit gebied – jaarverslag 2023
(2023/2118(INI))**

Het Europees Parlement,

- gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,
- gezien het Europees Verdrag voor de rechten van de mens,
- gezien de artikelen 2, 3, 8, 21 en 23 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU),
- gezien de artikelen 17 en 207 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens andere mensenrechtenverdragen en -instrumenten van de Verenigde Naties,
- gezien het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten,
- gezien het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten,
- gezien het VN-Vluchtelingenverdrag van 1951 en het bijbehorende protocol van 1967,
- gezien het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide van 1948 en resolutie 43/29 van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties van 22 juni 2020 over het voorkomen van genocide,
- gezien het Internationaal Verdrag tot bestrijding en bestraffing van het misdrijf apartheid van 1976,
- gezien het Verdrag van de Verenigde Naties tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing van 10 december 1984,
- gezien het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen van 18 december 1979,
- gezien het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap,
- gezien de Verklaring inzake de uitbanning van alle vormen van intolerantie en discriminatie op grond van religie of overtuiging, afgekondigd bij resolutie 36/55 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 25 november 1981,
- gezien de VN-Verklaring over de rechten van personen behorende tot nationale, etnische, godsdienstige of taalkundige minderheden van 18 december 1992,

- gezien de VN-Verklaring over mensenrechtenverdedigers die bij consensus is aangenomen bij resolutie 53/144 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 9 december 1988,
- gezien het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind van 20 november 1989, en de twee op 25 mei 2000 aangenomen facultatieve protocollen daarbij,
- gezien het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (Protocol van Palermo), resolutie 55/25 van 15 november 2000 en het bijbehorende Protocol inzake de voorkoming, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, dat op 25 december 2003 in werking is getreden,
- gezien het Wapenhandelsverdrag van de Verenigde Naties, dat op 24 december 2014 in werking is getreden, en de EU-gedragscode betreffende wapenuitvoer van 5 juni 1998,
- gezien de Verklaring van Peking van de Verenigde Naties van september 1995,
- gezien Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties, die op 25 september 2015 is aangenomen, en met name de doelstellingen nrs. 1, 4, 5, 8, 10 en 16 daarvan,
- gezien het mondiaal pact inzake migratie van 19 december 2018 en het mondiaal pact inzake vluchtelingen van 17 december 2018,
- gezien de achtste evaluatie van de mondiale strategie voor terrorismebestrijding van de Verenigde Naties, die op 22 juni 2023 werd goedgekeurd,
- gezien de verdragen van de Raad van Europa van 4 april 1997 tot bescherming van de rechten van de mens en de waardigheid van het menselijk wezen met betrekking tot de toepassing van de biologie en de geneeskunde, en de aanvullende protocollen daarbij, van 16 mei 2005 inzake bestrijding van mensenhandel, en van 25 oktober 2007 inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik,
- gezien het Verdrag van de Raad van Europa van 11 mei 2011 inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul), dat niet door alle lidstaten is geratificeerd,
- gezien de protocollen nr. 6 en nr. 13 bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van de Raad van Europa van 28 april 1983, inzake de afschaffing van de doodstraf onder alle omstandigheden,
- gezien Verordening (EU) 2020/1998 van de Raad van 7 december 2020 betreffende beperkende maatregelen tegen ernstige schendingen van de mensenrechten¹,
- gezien Verordening (EU) 2021/947 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juni 2021 tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en

---

¹ PB L 410 I van 7.12.2020, blz. 1.

internationale samenwerking – Europa in de wereld, tot wijziging en intrekking van Besluit nr. 466/2014/EU van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Verordening (EU) 2017/1601 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EG, Euratom) nr. 480/2009 van de Raad²,

- gezien het op 17 november 2020 door de Raad aangenomen EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024, en de op 9 juni 2023 aangenomen tussentijdse evaluatie ervan,
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 25 november 2020 getiteld “EU-genderactieplan (GAP) III – een ambitieuze agenda inzake gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen in het externe optreden van de EU” (JOIN(2020)0017),
- gezien de mededeling van de Commissie van 18 september 2020 getiteld “Een Unie van gelijkheid: EU-actieplan tegen racisme 2020-2025” (COM(2020)0565),
- gezien de mededeling van de Commissie van 24 maart 2021 getiteld “EU-strategie voor de rechten van het kind” (COM(2021)0142),
- gezien de mededeling van de Commissie van 3 maart 2021 getiteld “Een Unie van gelijkheid: strategie inzake de rechten van personen met een handicap 2021-2030” (COM(2021)0101),
- gezien de mededeling van de Commissie van 12 november 2020 getiteld “Een Unie van gelijkheid: strategie voor gelijkheid van lhbtq’ers 2020-2025” (COM(2020)0698),
- gezien de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers, die op 14 juni 2004 door de Raad zijn aangenomen en in 2008 zijn herzien, en de tweede leidraad inzake de toepassing van de richtsnoeren, die in 2020 is goedgekeurd,
- gezien de EU-richtsnoeren inzake de bevordering van de naleving van het internationale humanitaire recht van 2005, zoals geactualiseerd in 2009³,
- gezien de EU-richtsnoeren inzake de doodstraf, zoals geactualiseerd door de Raad op 12 april 2013,
- gezien de op 24 juni 2013 door de Raad aangenomen richtsnoeren van de EU over de bevordering en de bescherming van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging,
- gezien de EU-richtsnoeren voor de bevordering en de bescherming van het genot van alle mensenrechten door lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en interseksuelen (LGBTI), die op 24 juni 2013 door de Raad zijn aangenomen,
- gezien de EU-mensenrechtenrichtsnoeren inzake de vrijheid van meningsuiting online en offline, die de Raad op 12 mei 2014 heeft aangenomen,

---

² PB L 209 van 14.6.2021, blz. 1.

³ PB C 303 van 15.12.2009, blz. 12.

- gezien de EU-mensenrechtenrichtsnoeren inzake non-discriminatie in het extern optreden, die op 18 maart 2019 door de Raad zijn aangenomen,
- gezien de EU-mensenrechtenrichtsnoeren inzake veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen, die op 17 juni 2019 door de Raad zijn aangenomen,
- gezien de herziene EU-richtsnoeren voor het EU-beleid ten aanzien van derde landen inzake foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing, die op 16 september 2019 door de Raad zijn aangenomen,
- gezien de herziene EU-richtsnoeren inzake de mensenrechtendialoog met partner- en derde landen, zoals goedgekeurd door de Raad op 22 februari 2021,
- gezien de mededeling van de Commissie van 12 september 2012 getiteld “Aan de basis van democratie en duurzame ontwikkeling: het maatschappelijke engagement van Europa in de externe betrekkingen” (COM(2012)0492),
- gezien de conclusies van de Raad van 10 maart 2023 over de rol van het maatschappelijk middenveld bij het beschermen en bevorderen van de grondrechten in de EU,
- gezien de conclusies van de Raad van 20 februari 2023 over de prioriteiten van de EU in de mensenrechtenfora van de VN in 2023,
- gezien het voorstel van de Commissie van 23 februari 2022 voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071),
- gezien het voorstel van de Commissie van 14 september 2022 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake een verbod op met dwangarbeid vervaardigde producten op de markt van de Unie (COM(2022)0453),
- gezien het gezamenlijke voorstel van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 3 mei 2023 voor een verordening van de Raad betreffende beperkende maatregelen tegen ernstige corruptie (JOIN(2023)0013),
- gezien de verklaring van Reykjavik van de Raad van Europa van 16-17 mei 2023 getiteld “United around our values”,
- gezien het verslag van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten van 11 juli 2023 getiteld “Protecting human rights defenders at risk: EU entry, stay and support”,
- gezien het jaarverslag 2022 van de EU over mensenrechten en democratie in de wereld,
- gezien de gezamenlijke routekaart van het Europees Parlement en de roulerende voorzitterschappen van de Raad van 7 september 2022 voor de organisatie, coördinatie en uitvoering van de tijdlijn voor de onderhandelingen tussen de medewetgevers over

het CEAS en het nieuwe Europese migratie- en asielpact,

- gezien zijn Sacharovprijs voor de vrijheid van denken, die in 2023 is uitgereikt aan Jina Mahsa Amini en de beweging “Vrouw, leven, vrijheid” in Iran,
- gezien zijn resolutie van 15 januari 2019 over de EU-richtsnoeren en het mandaat van de speciaal EU-gezant voor de bevordering van de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging buiten de EU⁴,
- gezien zijn resolutie van 23 oktober 2020 over gendergelijkheid in het buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU⁵,
- gezien zijn resolutie van 19 mei 2021 over de bescherming van de mensenrechten en het externe migratiebeleid van de EU⁶,
- gezien zijn resolutie van 19 mei 2021 over de gevolgen van klimaatverandering voor de mensenrechten en de rol die milieuactivisten in dit kader spelen⁷,
- gezien zijn resolutie van 8 juli 2021 over de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten (EU-Magnitski-wet)⁸,
- gezien zijn resolutie van 16 september 2021 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende het aanmerken van gendergerelateerd geweld als een nieuwe vorm van criminaliteit als bedoeld in artikel 83, lid 1, VWEU⁹,
- gezien zijn resolutie van 16 maart 2023 over de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers¹⁰,
- gezien zijn aanbeveling van 17 februari 2022 aan de Raad en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid over corruptie en mensenrechten¹¹,
- gezien zijn resolutie van 18 januari 2023 over mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie op dit gebied – jaarverslag 2022¹², en zijn eerdere resoluties over voorgaande jaarverslagen,
- gezien zijn resoluties over mensenrechtenschendingen, de democratie en de rechtsstaat (ook wel spoedresoluties genoemd), die sinds 2019 overeenkomstig artikel 144 van zijn Reglement zijn aangenomen, en met name die van 2022 en 2023,
- gezien artikel 54 van zijn Reglement,

---

⁴ PB C 411 van 27.11.2020, blz. 30.

⁵ PB C 404 van 6.10.2021, blz. 202.

⁶ PB C 15 van 12.1.2022, blz. 70.

⁷ PB C 15 van 12.1.2022, blz. 111.

⁸ PB C 99 van 1.3.2022, blz. 152.

⁹ PB C 117 van 11.3.2022, blz. 88.

¹⁰ PB C, C/2023/409 van 23.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/409/oj>.

¹¹ PB C 342 van 6.9.2022, blz. 295.

¹² PB C 214 van 16.6.2023, blz. 77.

- gezien de brief van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid,
  - gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A9-0424/2023),
- A. overwegende dat het in 2023 respectievelijk 75, 30 en 25 jaar geleden is dat de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, de verklaring en het actieprogramma van Wenen en de verklaring van de Verenigde Naties over mensenrechtenverdedigers en het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof (ICC) werden aangenomen;
- B. overwegende dat de Europese Unie zich bij haar extern optreden laat leiden door de waarden en beginselen die zijn verankerd in artikel 2, artikel 3, lid 5, en artikel 21, lid 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, die ten grondslag hebben gelegen aan de oprichting, ontwikkeling en uitbreiding van de EU; overwegende dat deze waarden in de eerste plaats bestaan in eerbied voor de menselijke waardigheid, de fundamentele vrijheden, de rechtsstaat en de universaliteit en ondeelbaarheid van de mensenrechten, de beginselen van gelijkheid, solidariteit en non-discriminatie en de eerbiediging van de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties en het internationaal recht;
- C. overwegende dat de Unie overeenkomstig artikel 21, lid 2, VEU bij haar extern optreden een gemeenschappelijk beleid en optreden bepaalt en voert om de democratie en de mensenrechten te consolideren en te ondersteunen; overwegende dat dit alleen kan worden bereikt door democratie en mensenrechten een centrale plaats te geven in al het beleid en alle instrumenten van de EU, onder meer op het gebied van handel, ontwikkeling, veiligheid en defensie, en uitbreiding;
- D. overwegende dat consistentie en samenhang tussen het interne en externe beleid van de EU op basis van de grondbeginselen en -waarden van de Unie essentieel zijn voor een doeltreffend en geloofwaardig EU-beleid ter ondersteuning van mensenrechten en democratie;
- E. overwegende dat democratische landen moeten garanderen dat iedereen zijn mensenrechten en fundamentele vrijheden kan genieten; overwegende dat de EU zich volledig blijft inzetten voor de verdediging van het multilateralisme en de universele waarden, beginselen en normen die richtinggevend zijn voor de lidstaten van de VN; overwegende dat de EU en haar partners de verdediging van de universaliteit van de mensenrechten als een prioriteit moeten blijven beschouwen;
- F. overwegende dat de op regels gebaseerde internationale orde steeds meer op de proef wordt gesteld door verschillende actoren die, alleen of in onderling overleg, multilaterale organisaties trachten te ondermijnen en de toepassing van het internationaal humanitair recht en het recht inzake de mensenrechten trachten te ondergraven, te omzeilen of te dwarsbomen; overwegende dat informatiemanipulatie en inmenging inmiddels onderdeel vormen van het arsenaal waarvan autocratische actoren zich bedienen om democratische waarden en normen onder druk te zetten, controlemechanismen ter voorkoming van machtsmisbruik uit te hollen, mensenrechtenschendingen in aantal en ernst te doen toenemen en de ruimte voor het maatschappelijk middenveld, onafhankelijke media en democratische oppositiebewegingen te beperken;

- G. overwegende dat het aantal autocratieën is toegenomen en dat volgens de Universiteit van Göteborg 70 % van de wereldbevolking momenteel gebukt gaat onder een autoritair bewind¹³; overwegende dat democratische achteruitgang wereldwijd een bepalende trend is geworden en zich ook voordoet in gevestigde democratieën, die blijven kampen met problemen als politieke polarisatie, disfunctionerende instellingen en bedreigingen voor de burgerlijke vrijheden; overwegende dat deze toename van autoritarisme, illiberalisme en reactionaire ontwikkelingen wereldwijd, ook in de Europese Unie, een bedreiging vormt voor de op regels gebaseerde wereldorde, de bescherming en bevordering van de mensenrechten en de democratie in de wereld, en de waarden en beginselen waarop de Unie is gegrondvest;
- H. overwegende dat uit de tussentijdse evaluatie van dit jaar van het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024 is gebleken dat de EU en haar gelijkgestemde partners ondanks de tot dusver geboekte vooruitgang niet achterover mogen leunen, met name gezien de ongekende uitdagingen voor de mensenrechten, de vrijheid en de democratie wereldwijd;
- I. overwegende dat schendingen van het recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst overal ter wereld voortduren en leiden tot onderdrukking, conflicten, oorlog en schendingen van het internationaal recht;
- J. overwegende dat de onafhankelijke deskundige op het gebied van culturele rechten die rechten in het verslag van 2010 aan de Mensenrechtenraad omschreef als rechten die betrekking hebben op een hele reeks mensenrechtengerelateerde kwesties en waarden, zoals het recht om deel te nemen aan onder meer het culturele leven en onderwijs en de aanwezigheid van culturele rechten in verschillende internationale mensenrechteninstrumenten;
- K. overwegende dat gendergelijkheid een kernwaarde van de EU is; overwegende dat de mensenrechten van vrouwen en meisjes, waaronder hun seksuele en reproductieve rechten, wereldwijd nog steeds worden geschonden; overwegende dat vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor gendergelijkheid, vrouwenrechten en de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van vrouwen steeds minder ruimte krijgen voor hun uiterst belangrijke werkzaamheden en nog steeds te maken hebben met de dreiging van geweld, pesterijen en intimidatie; overwegende dat gendermainstreaming en een intersectionele benadering daarom als horizontaal beginsel in alle activiteiten en beleidsmaatregelen van de EU moeten worden toegepast en geïntegreerd;
- L. overwegende dat de energiecrisis, in combinatie met de voedselproductiecrisis, de armoede en kwetsbaarheid in de wereld doet toenemen, met nadelige gevolgen voor de mensenrechten;
- M. overwegende dat verantwoord ondernemen door in de EU gevestigde bedrijven van cruciaal belang is om ervoor te zorgen dat het EU-beleid inzake mensenrechten zowel binnen als buiten de EU effectief wordt uitgevoerd, ook met betrekking tot arbeid; overwegende dat de EU zich inzet voor de bevordering van verantwoord ondernemen in

---

¹³ Universiteit van Göteborg, “The world is becoming increasingly authoritarian – but there is hope”, 2 maart 2023: <https://www.gu.se/en/news/the-world-is-becoming-increasingly-authoritarian-but-there-is-hope>

alle productiesectoren en op alle niveaus van de waardeketen, alsook voor de bescherming van slachtoffers van mensenrechtenschendingen en misbruik door bedrijven;

- N. overwegende dat noodsituaties op milieugebied, onder meer als gevolg van klimaatverandering, ontbossing en winningsactiviteiten, tot mensenrechtenschendingen kunnen leiden en niet alleen negatieve gevolgen kunnen hebben voor individuen en gemeenschappen in de onmiddellijke omgeving, maar ook voor de hele mensheid; overwegende dat er de afgelopen jaren een toename is van het aantal moorden en aanvallen op en andere vormen van geweld tegen mensen die opkomen voor milieurechten, ook onder inheemse bevolkingsgroepen; overwegende dat klimaatverandering en aantasting van het milieu twee urgente en onderling verbonden uitdagingen zijn die wereldwijd zowel duurzame ontwikkeling als de uitoefening van de mensenrechten ondermijnen; overwegende dat milieuschade en de gevolgen van de klimaatverandering meer onzekerheid, marginalisering en ongelijkheid tot gevolg hebben, waardoor mensen zich steeds vaker gedwongen zien huis en haard te verlaten of in onveilige situaties belanden waar ze kwetsbaarder worden;
- O. overwegende dat mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke organisaties essentiële bondgenoten zijn bij de inspanningen van de EU om overal ter wereld de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat te beschermen en te bevorderen en conflicten te voorkomen; overwegende dat het voor de EU en haar lidstaten dan ook van wezenlijk belang is om hun werk te ondersteunen en hen en de ruimte waarbinnen zij opereren te beschermen; overwegende dat regeringen over de hele wereld steeds meer nieuwe soorten tactieken en beperkende maatregelen tegen mensenrechtenactivisten inzetten om hun werkzaamheden te censureren, hun het zwijgen op te leggen en hun het leven zuur te maken; overwegende dat het bij dergelijke maatregelen onder meer gaat om strategische rechtszaken tegen publieke participatie (SLAPP's), restrictief overheidsbeleid, lastercampagnes, discriminatie en intimidatie of geweld, waaronder buitengerechtelijke executies, ontvoeringen en willekeurige arrestatie en detentie; overwegende dat aanvallen op mensenrechtenverdedigers steeds vaker ook gericht zijn tegen hun familieleden en de gemeenschappen waartoe zij behoren; overwegende dat de ruimte voor het maatschappelijk middenveld steeds kleiner wordt, onder meer doordat staten wereldwijd steeds strengere vergunningsprocedures voor maatschappelijke organisaties invoeren, een verbod op of maximumbedragen voor financiering van maatschappelijke organisaties door donoren opleggen, of maatschappelijke organisaties als "buitenlands agent" brandmerken; overwegende dat er in veel landen over de hele wereld een klimaat van straffeloosheid voor gewelddaden tegen mensenrechtenverdedigers heerst;
- P. overwegende dat terrorisme een van de ernstigste bedreigingen voor de internationale vrede en veiligheid blijft en een duidelijke schending vormt van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden;

Het aanpakken van wereldwijde trends en grote uitdagingen

1. bevestigt nogmaals dat de mensenrechten en de inherente waardigheid van elk menselijk wezen universeel, ondeelbaar, onderling met elkaar verbonden en van elkaar afhankelijk zijn; wijst opnieuw op de plicht van de EU en haar lidstaten om de

democratie, de rechtsstaat en de universaliteit en onvervreemdbaarheid van de mensenrechten wereldwijd op daadkrachtige, coherente en consistente wijze te bevorderen en te beschermen; vraagt de EU en haar lidstaten ertoe bij te dragen dat democratieën en de relevante internationale en regionale organisaties de krachten bundelen om bedreigingen aan te pakken en de mensenrechten wereldwijd te bevorderen, onder meer door een krachtig en openbaar standpunt in te nemen waarin wij ons engagement bevestigen om de universaliteit van de mensenrechten en de rechtsstaat te verdedigen;

2. betreurt dat totalitaire en autoritaire regimes multilaterale instellingen, en met name de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties, misbruiken en proberen om mensenrechtenmechanismen te neutraliseren, hun vermogen om staten ter verantwoording te roepen voor mensenrechtenschendingen te dwarsbomen en internationale normen te ondermijnen en/of te herschrijven zodat ze in hun autoritaire agenda passen; verzoekt de Raad en de lidstaten met gelijkgezinde democratische bondgenoten samen te werken om te pleiten voor een hervorming van de multilaterale instellingen om die beter bestand te maken tegen kwaadwillige invloed van autoritaire regimes;
3. benadrukt dat de EU volledig paraat moet zijn om het hoofd te bieden aan de opkomst en de kwaadwillige invloed van autoritarisme, illiberalisme en extremisme alsook de bedreigingen voor de bescherming van de mensenrechten en de toenemende aanvallen op de universaliteit van de mensenrechten, de democratie, de rechtsstaat en het internationaal humanitair recht;
4. benadrukt dat de ambitieuze inzet en retoriek van het externe mensenrechtenbeleid van de EU vereisen dat de EU consequent is en het goede voorbeeld geeft wat de inzet voor universele mensenrechten en democratie betreft; betreurt de verslechtering van de situatie op het gebied van mensenrechten en de rechtsstaat wereldwijd, ook in de EU, waardoor zij aan geloofwaardigheid inboet wanneer zij zich kant tegen de wereldwijde achteruitgang van de democratie en de mensenrechten; verzoekt de EU en haar lidstaten het goede voorbeeld te geven en de mensenrechten strikt na te leven, gunstige randvoorwaarden te garanderen voor hun maatschappelijk middenveld en eventuele negatieve tendensen op dit gebied tegen te gaan;
5. veroordeelt de toenemende tendens van schendingen van de mensenrechten en de democratische beginselen en waarden overal ter wereld, zoals onder meer de toenemende sociale, economische en politieke ongelijkheid, het terugdraaien van rechten, met name van vrouwen, de aanhoudende en systematische uitsluiting en discriminatie van hele maatschappelijke groepen, terechtstellingen, buitengerechtelijke executies, foltering, gendergerelateerd geweld, discriminatie en genderapartheid, willekeurige arrestaties en opsluitingen, systematische en structurele discriminatie en ongelijkheid, onderdrukking van gemarginaliseerde en kwetsbare personen en groepen, het maatschappelijk middenveld, politieke tegenstanders en etnische en religieuze minderheden, slavernij en dwangarbeid, gedwongen deportaties, buitensporig gebruik van geweld door de overheid, censuur en bedreigingen ten aanzien van onafhankelijke media en journalisten en bedreigingen in de digitale sfeer, zoals online surveillance en blokkering van het internet; hekelt transnationale repressie door autocratische regimes; betreurt dat de bescherming van democratische instellingen zwakker wordt en dat het

maatschappelijk middenveld wereldwijd steeds minder ruimte krijgt, waardoor mensenrechtenschendingen onbestraft blijven; merkt op dat het aantal democratieën verder is afgenomen, terwijl het aantal autoritaire regimes is toegenomen;

6. hekelt de op maat gesneden narratieven die autoritaire en illiberale regimes ontwikkelen om de universaliteit van de mensenrechten en de rechtsstaat aan te vallen; waarschuwt dat die regimes die narratieven verspreiden in internationale fora zoals de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties; verzoekt de EU en haar lidstaten die vijandige narratieven tegen te gaan, die vaak gebaseerd zijn op beweringen van cultuurrelativisme om onder andere machtsmisbruik, desinformatie en buitenlandse inmenging ten aanzien van de EU te verhullen; verzoekt de EU en de lidstaten gebruik te maken van alle instrumenten waarover zij beschikken, onder meer door het potentieel van de internationale culturele betrekkingen van de EU ten volle te benutten;
7. is bezorgd over het feit dat er internationale conferenties en sterk gemediatiseerde evenementen worden georganiseerd in autoritaire en illiberale landen waar mensenrechtenverdedigers worden vervolgd of geïntimideerd, en dat die landen dergelijke events gebruiken om zich in de kijker te plaatsen en hun mensenrechtenimago op het wereldtoneel op te poetsen;
8. wijst op het steeds grotere instrumentarium waarvan autoritaire, totalitaire en illiberale regimes zich bedienen om een kader te creëren om de mensenrechten uit te hollen door middel van wetgevende en niet-wetgevende bepalingen die worden gebruikt om verkiezingen te manipuleren, het maatschappelijk middenveld, gemarginaliseerde en kwetsbare personen en groepen, minderheden, politieke tegenstanders, onafhankelijke media en kritische stemmen het zwijgen op te leggen en te bedreigen, de rechterlijke macht onder controle te houden en onder andere mensenrechtenverdedigers, journalisten, advocaten, kunstenaars en activisten te vervolgen die kritiek hebben op de praktijken van deze regimes;
9. hekelt de toenemende veronachtzaming van het internationaal recht inzake de mensenrechten door autoritaire en illiberale regimes, met name die welke interne en internationale conflicten creëren en bestaande conflicten uitbreiden en nieuwe conflicten veroorzaken, met nefaste gevolgen voor de mensenrechten; merkt op dat deze regimes de legitimiteit van het internationaal recht inzake de mensenrechten trachten te ondergraven om zich te onttrekken aan de toepassing ervan, waaraan ze gebonden zijn;
10. vraagt dat de doeltreffendheid van de strategie van “discrete” of “stille” diplomatie wordt beoordeeld en vraagt de EU zich meer te laten horen wanneer zij voor de mensenrechten opkomt;
11. veroordeelt met klem en is ernstig bezorgd over de wreedheden, oorlogsmisdaden en ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, waaronder seksueel geweld, gendergerelateerd geweld, deportatie van kinderen en foltering van en moord op burgers en krijgsgevangenen, die door de Russische strijdkrachten en hun bondgenoten zijn begaan tijdens de illegale, ongerechtvaardigde en niet-uitgelokte Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne; herinnert eraan dat steun aan Oekraïne tijdens zijn oorlog tegen Rusland van groot belang is om de op regels gebaseerde internationale orde te beschermen; dringt erop aan dat alle nodige maatregelen worden genomen om

ervoor te zorgen dat degenen die oorlogsmisdaden en mensenrechtenschendingen in Oekraïne hebben begaan, worden geïdentificeerd en ter verantwoording worden geroepen; verzoekt de EU en haar lidstaten hun volledige steun te blijven verlenen aan de relevante belanghebbenden, maatregelen en mechanismen op dit gebied, waaronder Oekraïense openbaar aanklagers, rechercheurs en rechters, het Internationaal Strafhof (ICC), de onderzoekscommissie van de VN-Mensenrechtenraad en nationale onderzoeken op grond van het beginsel van universele jurisdictie; benadrukt hoe belangrijk het is om bewijzen van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid snel te verzamelen en te bewaren, en verwelkomt de inspanningen van het maatschappelijk middenveld op dit gebied;

12. stelt met tevredenheid vast dat er ondanks de grote uitdagingen voor de mensenrechten in de wereld ook lichtpuntjes zijn waaruit blijkt dat er enige vooruitgang is geboekt wat de mensenrechten betreft; staat volledig achter de inspanningen van de VN, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten van de OVSE (ODIHR) en de Raad van Europa, alsook van mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke organisaties, naast anderen, om internationale verbintenissen te vertalen in concrete acties ter verwezenlijking van de mensenrechten; onderstreept dat er behoefte is aan een meer strategische communicatie over mensenrechten en democratie die blijkt geeft van de inzet van de EU door positieve ontwikkelingen, beleidsmaatregelen en beste praktijken te delen, en verzoekt de EU-delegaties en de diplomatieke missies van de EU-lidstaten ook in derde landen in die zin te werk te gaan; steunt de campagne van de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) om de 75e verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens in 2023 onder de aandacht te brengen ter ondersteuning van het initiatief Mensenrechten 75 van de Verenigde Naties en het initiatief “Good Human Rights Stories”¹⁴ als een manier om positieve verhalen over mensenrechten te bevorderen;

Een antwoord bieden op de uitdagingen inzake universele mensenrechten en democratie

Handhaving van de internationale mensenrechten en het internationaal humanitair recht

13. wijst op het verband tussen mensenrechtenschendingen en de wijdverbreide straffeloosheid en het gebrek aan verantwoordingsplicht in door conflicten getroffen regio's en landen; benadrukt dat de internationale mensenrechten en het internationaal humanitair recht moet worden geëerbiedigd, met name de Verdragen van Genève; veroordeelt met klem de schendingen van het internationaal humanitair recht en de mensenrechtenschendingen door regeringstroepen en gewapende groeperingen overal ter wereld, die in sommige gevallen oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid vormen; vraagt dat er tijdens gewapende conflicten en natuurrampen effectief wordt gewaarborgd dat er snel en ongehinderd humanitaire hulp kan worden geboden en dat er tijdens gewapende conflicten en oorlogen stelselmatig humanitaire corridors worden gecreëerd waar en wanneer dat nodig is; hekelt pogingen van autoritaire regeringen om zich te mengen in de activiteiten van humanitaire hulporganisaties en die aan banden te leggen; herinnert in dit verband aan het belang van coördinatie tussen civiele en militaire actoren; hekelt de rampzalige humanitaire

---

¹⁴ <https://goodhumanrightsstories.net/>

gevolgen en de mensenrechtenschendingen als gevolg van moderne oorlogvoering en conflicten wereldwijd, waaronder bombardementen op burgerdoelwitten, verkrachting, foltering, gedwongen ontheemding en onwettige deportaties; wijst op de genderspecifieke gevolgen van gewapende conflicten, waaronder het gebruik van seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes als oorlogstactiek, de gevolgen voor kinderen en minderheden en de gevolgen voor het milieu;

14. verzoekt de EU en haar lidstaten zich meer in te spannen om de eerbiediging van het internationaal humanitair recht te bevorderen en slachtoffers te helpen toegang te krijgen tot internationale rechtspraak en bij te staan bij verhaal- en schadeloosstellingsprocedures; benadrukt dat aanvallen die gericht zijn tegen burgers en objecten die onmisbaar zijn voor het overleven van burgers verboden zijn krachtens het internationaal humanitair recht; verzoekt de EU en haar internationale partners ten volle gebruik te maken van alle relevante instrumenten voor de bestrijding van internationale misdrijven, waaronder de toepassing van het beginsel van universele jurisdictie, speciale tribunalen op nationaal en internationaal niveau, ook voor het misdrijf agressie, en flexibele samenwerkings- en financieringsmechanismen om bewijzen van misdrijven snel te verzamelen en te analyseren; verzoekt de Commissie erop toe te zien dat bij de inzet van deze instrumenten voor coördinatie en complementariteit met andere relevante instrumenten van de EU en de lidstaten wordt gezorgd;
15. herhaalt zijn oproep aan de lidstaten om gewapende conflicten en ernstige schendingen van de mensenrechten of van het internationaal humanitair recht te helpen indammen door zich strikt te houden aan de bepalingen van artikel 7 van het VN-Wapenhandelsverdrag inzake uitvoer en uitvoerbeoordeling, Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad inzake wapenuitvoer¹⁵ en de EU-verordening inzake producten voor tweërlei gebruik¹⁶; dringt er bij de EU op aan het kwaadwillig gebruik van spyware te beoordelen totdat er robuuste regelgeving is ingevoerd om te waarborgen dat het gebruik ervan in overeenstemming is met de internationale mensenrechtennormen; is nog steeds bezorgd over het gebruik van gewapende drones buiten het internationale rechtskader om, en vraagt dat het effect van ontwikkelingsprojecten voor gewapende drones op de mensenrechten wordt beoordeeld; vraagt de EU een initiatief te nemen voor het creëren van een juridisch bindend instrument dat dodelijke autonome wapens zonder betekenisvolle menselijke controle verbiedt;
16. benadrukt het belang van een samenhangend EU-beleid ten aanzien van situaties van bezetting of annexatie van grondgebied, met het internationaal humanitair recht als leidraad om ernstige mensenrechtenschendingen ter plaatse te voorkomen; wijst op de verantwoordelijkheid van in de EU gevestigde bedrijven om de hoogste zorgvuldigheidsnormen toe te passen op alle economische of financiële activiteiten in of met deze gebieden, en om te zorgen voor strikte naleving van het internationaal

---

¹⁵ Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie (PB L 335 van 13.12.2008, blz. 99).

¹⁶ Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweërlei gebruik (PB L 206 van 11.6.2021, blz. 1).

recht en van het EU-sanctiebeleid indien dat op deze situaties van toepassing is; verzoekt de Commissie in dit verband de toepasselijke regels betreffende de handel van de EU met dergelijke gebieden te verduidelijken;

Het recht op leven: stappen in de richting van de wereldwijde afschaffing van de doodstraf

17. herhaalt dat het principieel gekant is tegen de doodstraf, die een wrede, inhumane en ontorende straf is en onomkeerbaar is; betreurt dat er, ondanks de tendens in bepaalde niet-EU-landen om stappen in de richting van de afschaffing van de doodstraf te zetten, in dit opzicht nog steeds aanzienlijke uitdagingen bestaan; betreurt dat het gebruik van de doodstraf in andere niet-EU-landen toeneemt en dat het aantal uitgevoerde doodvonnissen de afgelopen vijf jaar een hoogtepunt heeft bereikt; roept alle betrokken landen nogmaals op om de doodstraf volledig af te schaffen of een onmiddellijk moratorium af te kondigen als eerste stap in de richting die afschaffing; moedigt de EU en de lidstaten aan om alle instrumenten waarover zij beschikken, met inbegrip van handels- en associatieovereenkomsten met niet-EU-landen, te gebruiken om toe te werken naar een moratorium op de toepassing van de doodstraf met het oog op de afschaffing ervan;
18. wijst erop dat de EU zich onverdroten moet blijven inzetten voor de wereldwijde afschaffing van de doodstraf als belangrijke doelstelling van haar extern mensenrechtenbeleid; roept de EU en haar lidstaten op om in relevante alle internationale fora voor afschaffing te pleiten en een zo breed mogelijke steun voor dit standpunt te verzamelen; moedigt de voortdurende inspanningen van de VN-organen voor de universele afschaffing van de doodstraf aan, in overeenstemming met de resoluties van de Algemene Vergadering van de VN; vraagt de landen in kwestie bovendien om als eerste stap de lijst van misdrijven waarop de doodstraf staat, te beperken; vraagt om transparantie over terdoodveroordelingen en terechtstellingen in landen die deze statistieken niet vrijgeven; steunt het proces van de Afrikaanse Unie om een ontwerpprotocol bij het Afrikaans handvest inzake de rechten van mensen en volken betreffende de afschaffing van de doodstraf in Afrika goed te keuren; moedigt andere derde landen en regionale organisaties aan om soortgelijke processen op gang te brengen en maatschappelijke organisaties daar op zinvolle wijze bij te betrekken; benadrukt hoe belangrijk het is om lokale en regionale inspanningen met het oog op de afschaffing van de doodstraf te steunen;

Recht op vrijheid van meningsuiting, mediavrijheid, academische vrijheid en recht op informatie

19. is ernstig bezorgd over het feit dat de vrijheid van meningsuiting, waaronder artistieke expressie, en de mediavrijheid, met name voor journalisten, over de hele wereld steeds meer worden uitgehold; hekelt het feit dat journalisten, mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke organisaties, publieke waakhonden, klokkenluiders en kunstenaars worden gecensureerd door middel van wetten op zogenaamde “buitenlandse agenten” en andere wetgevings- en niet-wetgevingsmaatregelen van autoritaire, totalitaire en illiberale regimes, zoals toenemende administratieve lasten, boetes, bedreigingen en lasterlijk of demoniserend taalgebruik; uit nogmaals zijn diepe bezorgdheid over het gebruik van strategische rechtszaken tegen publieke participatie (SLAPP’s) om hun het zwijgen op te leggen, en dringt er bij zowel de lidstaten als niet-EU-landen op aan een

einde te maken aan dergelijke praktijken; merkt op dat sommige van deze praktijken ook kunnen voorkomen in een aantal sinds jaar en dag democratische landen over de hele wereld; verwelkomt in dit verband de inspanningen om journalisten en activisten, ook in de EU, beter te beschermen tegen ongegronde en onrechtmatige rechtszaken die tot doel hebben hun het zwijgen op te leggen;

20. erkent dat het van cruciaal belang is om steun te verlenen aan journalisten die te maken hebben met vervolging en bedreigingen voor hun veiligheid, en vraagt dat er programma's voor de bescherming van journalisten worden opgezet om hen te helpen te verhuizen en zich elders te vestigen wanneer zij onmiddellijk gevaar lopen; betreurt de praktijk van gerichte surveillance en het gebruik van spyware, alsook andere digitale bedreigingen, tegen journalisten en veroordeelt de schendingen van hun recht op privacy, vrijheid van meningsuiting, vrijheid van gedachte, vrijheid van informatie en vrijheid van vereniging door overheids- en niet-overheidsactoren; wijst er nogmaals op dat toegang tot geloofwaardige en betrouwbare informatie, zowel online als offline, een essentieel recht is in een democratische samenleving;
21. vraagt niet-EU-landen dringend maatregelen te nemen om onnodig of buitensporig gebruik van geweld, intimidatie of willekeurige detentie bij demonstraties te voorkomen, en om wetgeving en bestuurlijke besluiten die het recht op vrijheid van meningsuiting en van vergadering schenden, in te trekken of te wijzigen;
22. dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan hun diplomatieke inspanningen op te voeren door bilateraal en multilateraal het gesprek aan te gaan over censuur, bedreigingen voor of aanvallen op de academische vrijheid, in het bijzonder de opsluiting van academici door overheids- en niet-overheidsactoren overal ter wereld, wat belangrijke gevolgen heeft voor het recht op onderwijs, het genot van de voordelen van wetenschappelijke vooruitgang en de vrijheid van mening en meningsuiting; verzoekt de EDEO en de Commissie de bestaande ondersteunings- en beschermingsmechanismen te herbezien teneinde de capaciteit te ontwikkelen om in dergelijke gevallen te kunnen bepalen welke bijstand, met inbegrip van bescherming en ondersteuning in noodsituaties, nodig is en die te verlenen; is verheugd dat academici die gevaar lopen, zijn opgenomen in het EU-mechanisme ter verdediging van de mensenrechten;
23. verzoekt de Commissie steun op hoog niveau te blijven verlenen aan de Global Campus of Human Rights and Democracy, die een veilige omgeving biedt aan studenten en academici die hun land hebben moeten ontvluchten omdat ze opkwamen voor de democratie en de mensenrechten, en die een vlaggenschip is van de steun van de EU voor mensenrechteneducatie wereldwijd; steunt de gezamenlijke verklaring over academische vrijheid die tijdens de 52e zitting van de VN-Mensenrechtenraad is aangenomen en door alle lidstaten wordt gesteund; verzoekt de lidstaten en de EU-delegaties een belangrijke rol te spelen bij het monitoren en rapporteren van schendingen van de academische vrijheid in niet-EU-landen; steunt de ontwikkeling van de ontwerpbeginselen voor de tenuitvoerlegging van het recht op academische vrijheid en verzoekt de EU de goedkeuring van richtsnoeren inzake academische vrijheid binnen het VN-bestel te bevorderen;

Recht op vrijheid van denken, geweten, godsdienst en levensovertuiging

24. uit andermaal zijn bezorgdheid over schendingen van het recht op vrijheid van denken, geweten, godsdienst en levensovertuiging en daarmee samenhangende haatmisdrijven; benadrukt dat dergelijke schendingen zich over geografische en culturele grenzen heen voordoen; betreurt de instrumentalisering van religieuze of levensbeschouwelijke identiteiten voor politieke doeleinden, waaronder de uitsluiting van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden en religieuze gemeenschappen in bepaalde landen; veroordeelt de escalatie van dwang, discriminatie, intimidatie en geweld tegen minderheden op het vlak van gedachte, geweten, godsdienst of levensovertuiging, hun eigendommen en gebedshuizen; hekelt het feit dat godslastering, afvalligheid of andere beschuldigingen op religieuze gronden, en zelfs de mogelijkheid van de doodstraf voor de veroordeelden, worden gebruikt tegen religieuze minderheden en legitieme mensenrechtenactiviteiten, ook op het internet en sociale media, en meer in het algemeen om de ruimte voor het maatschappelijk middenveld in te perken;
25. onderschrijft volledig het recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst en het recht om een geloof aan te hangen of niet te geloven, van godsdienst of levensovertuiging te veranderen of zijn geloof of levensovertuiging te verzuimen zonder angst voor geweld en discriminatie; laakt het feit dat personen en maatschappelijke organisaties worden aangevallen omdat zij religieuze overtuigingen op vreedzame wijze in twijfel trekken, bekritisieren of hekelen; verzoekt de EU en haar lidstaten hun inspanningen op te voeren om deze rechten te beschermen, deze kwesties aan de orde te stellen in mensenrechtenfora van de VN en samen te werken met de betreffende VN-mechanismen en -comités, ook door met niet-EU-landen samen te werken om deze rechten te verdedigen en schendingen te voorkomen; dringt ook aan op meer inspanningen en samenwerking op multilateraal niveau en met de steun van het Internationaal Strafhof om bewijzen van haatmisdrijven te verzamelen, de daders voor het gerecht te brengen en de slachtoffers schadeloos te stellen;
26. erkent de waarde van interconfessionele en interreligieuze dialoog die leidt tot vreedzame co-existentie en wederzijds begrip tussen verschillende religieuze, levensbeschouwelijke en etnische groepen, en moedigt de EU en de lidstaten ertoe aan die te bevorderen; constateert dat het aantal atheïsten en niet-gelovigen wereldwijd snel toeneemt en dat dit gegeven niet mag worden veronachtzaamd in het EU-beleidskader inzake de vrijheid van gedachte, geweten, godsdienst en levensovertuiging;
27. beveelt aan dat de speciale gezant van de EU voor de bevordering van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging buiten de EU nauw en op complementaire wijze samenwerkt met de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten, de EU-vertegenwoordigers voor specifieke regio's en de Groep mensenrechten van de Raad, en is met het oog hierop van mening dat de functie van de speciale gezant op vergelijkbare wijze in de Europese Dienst voor extern optreden moet worden opgenomen als de andere speciale gezanten en speciale vertegenwoordigers van de EU; betreurt dat de Commissie het mandaat van de speciale gezant heeft verlengd zonder eerst de doeltreffendheid en meerwaarde van de functie te beoordelen, zoals het Parlement herhaaldelijk heeft gevraagd; vraagt dat deze beoordeling wordt uitgevoerd en dat op basis daarvan voldoende financiële en personele middelen worden toegewezen om de speciale gezant in staat te stellen zijn opdracht doeltreffend uit te voeren; herinnert eraan dat het dit jaar tien jaar geleden is dat de EU-richtsnoeren over de bevordering en de bescherming van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging zijn

uitgevaardigd; betreurt dat er, hoewel in de richtsnoeren staat dat ze om de drie jaar door de Raad moeten worden geëvalueerd, tot dusver geen evaluatie openbaar is gemaakt; verzoekt de Raad deze evaluatie uit te voeren en de resultaten met het Parlement te delen; staat volledig achter de praktijk van de EU om het voortouw te nemen bij gerelateerde thematische resoluties in de VN-Mensenrechtenraad en de Algemene Vergadering van de VN; verzoekt de EDEO en de EU-delegaties algemene kwesties en specifieke gevallen in verband met de vervolging of discriminatie van levensbeschouwelijke of religieuze minderheden waar nodig aan de orde te stellen tijdens mensenrechtendialogen met partnerlanden en in VN-mensenrechtenfora, en daarbij een resultaatgerichte aanpak te volgen en rekening te houden met het genderperspectief;

Recht op gelijkheid en non-discriminatie

28. veroordeelt nogmaals alle vormen van racisme, onverdraagzaamheid, vreemdelingenhaat en discriminatie op grond van ras, etniciteit, nationaliteit, sociale klasse, handicap, kaste, godsdienst, levensovertuiging, leeftijd, geslacht, seksuele gerichtheid of genderidentiteit; onderstreept het belang van een intersectionele benadering bij de beoordeling van discriminatievraagstukken; benadrukt dat racisme, discriminatie, vreemdelingenhaat, antisemitisme en islamofobie alsook religieuze vervolging en daarmee verband houdende onverdraagzaamheid wereldwijd nog steeds een groot probleem zijn, en dat deze kwesties nog zijn verergerd door de COVID-19-pandemie;
29. hekelt de toenemende internationale dreiging van haatzaaiende uitlatingen, ook online; merkt op dat vrouwen online vaker in het vizier worden genomen, wat een negatief effect heeft op de politieke participatie van vrouwen en gendergelijkheid in de besluitvorming; vraagt dat er doeltreffende maatregelen worden genomen om discriminerend gedrag aan te pakken en een einde te maken aan straffeloosheid, en dat er in samenwerking met de lidstaten en met inbreng van het Parlement specifieke lokale strategieën worden ontwikkeld om discriminatie in niet-EU-landen te helpen bestrijden, in overleg met lokale vertegenwoordigers en maatschappelijke organisaties; wijst nogmaals op de cruciale rol van onderwijs en dialoog bij het bevorderen van verdraagzaamheid, begrip en diversiteit;
30. neemt met grote bezorgdheid nota van de omvang en de gevolgen van op kaste gebaseerde hiërarchieën, discriminatie en mensenrechtenschendingen, waaronder de ontzegging van toegang tot het rechtssysteem of de arbeidsmarkt, aanhoudende segregatie, armoede en stigmatisering, en van kastegerelateerde belemmeringen voor de uitoefening van elementaire mensenrechten en menselijke ontwikkeling; vraagt nogmaals dat er een EU-beleid inzake discriminatie op grond van kaste en specifieke lokale strategieën worden ontwikkeld om discriminatie op grond van kaste te helpen bestrijden in de landen die er het meest mee te maken hebben; beveelt het Europees Parlement aan om in al zijn relevante commissies en delegaties aandacht te besteden aan discriminatie op grond van kaste, een contactpunt voor op kaste gebaseerde discriminatie te creëren en bij bezoeken aan niet-EU-landen die met dit probleem te maken hebben, overleg te plegen met relevante organisaties en op kaste gebaseerde discriminatie ter sprake te brengen bij lokale overheden en andere tegenhangers, en een jaarlijkse hoorzitting te houden om de EU-maatregelen en de geboekte vooruitgang te

evalueren ter gelegenheid van de Internationale Dag voor de uitbanning van rassendiscriminatie;

Recht op vrijwaring van foltering en andere vormen van onmenselijke of vernederende behandeling

31. veroordeelt elke actie of poging om foltering en andere vormen van wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing, gedwongen verdwijning, willekeurige detentie of buitengerechtigde executie onder welke omstandigheden dan ook – met inbegrip van wetshandhaving – uit te lokken, te wettigen, toe te staan, te systematiseren of te gedogen; vraagt alle landen op basis van een slachtoffergerichte benadering doeltreffende maatregelen vast te stellen en uit te voeren om foltering en andere vormen van wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing te voorkomen en ervoor te zorgen dat de daders ter verantwoording worden geroepen, en betreurt dat het gebruik ervan in veel landen nog steeds wijdverbreid is; stelt met grote bezorgdheid vast dat het aantal gevallen van foltering wereldwijd toeneemt en dat de daders veelal ongestraft blijven; vraagt alle landen hun respectieve ondervragingsregels en -protocollen voor wetshandhavers systematisch te herzien in overeenstemming met de internationale mensenrechtennormen;
32. betreurt dat er wereldwijd nog steeds gewetensgevangenen zijn en verzoekt de EDEO en de lidstaten meer inspanningen te leveren om ervoor te zorgen dat zij onvoorwaardelijk in vrijheid worden gesteld; verzoekt de EDEO en de Commissie steun te verlenen voor de oprichting en werking van nationale preventiemechanismen in niet-EU-landen en aan maatschappelijke organisaties die op dit gebied actief zijn; vraagt de EU een dialoog met derde landen aan te gaan om van de verbetering van de omstandigheden in gevangenissen een belangrijke beleidskwestie te maken, met name door het probleem van de overbevolking van gevangenissen aan te pakken door gebruik te maken van alternatieven voor detentie; erkent de belangrijke rol van maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers in de strijd tegen foltering en andere vormen van mishandeling, en dringt er bij de EU op aan hen te ondersteunen bij het monitoren van plekken waar mensen worden vastgehouden, overeenkomstig de herziene EU-richtsnoeren inzake foltering;
33. verzoekt de EU derde landen aan te moedigen om hun nationale bepalingen inzake gerechtelijke waarborgen in overeenstemming te brengen met hun internationale verbintenissen (bv. strafbaarstelling van foltering overeenkomstig het VN-Verdrag tegen foltering); veroordeelt alle vormen van mensenhandel en dwangarbeid, ook die welke door staten worden gesponsord, en alle vormen van moderne slavernij; verzoekt de EU en haar lidstaten het voortouw te nemen bij de uitroeiing van mensenhandel en dwangarbeid en zo nodig een specifieke vermelding daarvan op te nemen in EU-overeenkomsten met derde landen;

Recht op publieke participatie

34. merkt op dat het recht om actief en passief deel te nemen aan vrije, transparante en eerlijke verkiezingen niet wordt geëerbiedigd in autoritaire, totalitaire en illiberale regimes, maar dat er ook in een aantal democratische landen steeds meer belemmeringen zijn voor het volledige genot van die rechten; wijst erop dat deze

regimes nepverkiezingen houden om hun macht te bestendigen, aangezien het er ontbreekt aan echte politieke concurrentie, legitimiteit en pluralisme; vraagt dat er meer inspanningen worden geleverd om de publieke participatie van minderheden te waarborgen en de vertegenwoordiging van vrouwen en jongeren in verkiezingsprocessen te vergroten; wijst op de rol van de verkiezingswaarnemingsmissies van de EU bij de onafhankelijke en onpartijdige evaluatie van de verkiezingsprocessen die zij monitoren; vraagt dat er follow-up wordt gegeven aan de vaststelling en uitvoering van de aanbevelingen van deze verkiezingswaarnemingsmissies in derde landen en dat die een centrale plaats krijgen in het kader van de betrekkingen tussen de Unie en het derde land in kwestie; merkt op dat het steeds vaker voorkomt dat landen weigeren de EU uit te nodigen om hun verkiezingen waar te nemen, en verzoekt de EDEO daar iets aan te doen;

Culturele rechten

35. bevestigt het universele karakter van culturele rechten als vorm van mensenrechten die zowel individuele personen als groepen mensen in staat stelt zich te ontplooien en hun mens-zijn en identiteit te uiten; steunt het mandaat van de speciale rapporteur voor culturele rechten van de VN om culturele rechten binnen het geheel van mensenrechten meer zichtbaarheid te geven en om de ernst van de schending daarvan en de opportuniteiten van de verwezenlijking daarvan voor iedereen inzichtelijker te maken; vraagt dat het mandaat van de speciale rapporteur na 2024 wordt verlengd; veroordeelt ten stelligste de vernieling van historisch, artistiek en cultureel erfgoed tijdens conflicten, de systematische en politiek of ideologisch gemotiveerde vernieling van historisch, artistiek en cultureel erfgoed, en het uitwissen van de identiteit en cultuur van soevereine staten, volkeren of minderheden; veroordeelt het wederrechtelijk weghalen van en de illegale handel in cultuurgoederen; dringt erop aan dat culturele werken en kunstvoorwerpen worden teruggebracht naar waar ze vandaan komen; herinnert eraan dat de vernieling van cultureel erfgoed een oorlogsmisdrijf en een schending van de mensenrechten kan vormen, en herinnert in dit verband aan de verbintenissen die de internationale gemeenschap is aangegaan in het kader van de verantwoordelijkheid om te beschermen, ook met betrekking tot de bescherming van cultureel erfgoed tijdens en in de nasleep van gewapende conflicten;

Rechten van vrouwen, met inbegrip van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, en gendergelijkheid

36. benadrukt dat vrouwenrechten en gendergelijkheid onontbeerlijke en ondeelbare mensenrechten zijn en als basis fungeren voor de rechtsstaat en voor veerkrachtige democratieën; betreurt dat miljoenen vrouwen en meisjes nog steeds worden geconfronteerd met discriminatie en geweld, met name de meest kwetsbare vrouwen en meisjes in de context van conflicten, postconflictsituaties en ontheemding, in het bijzonder vrouwen en meisjes met een handicap, die dubbel worden gediscrimineerd, en dat vrouwen en meisjes van hun waardigheid, autonomie, met inbegrip van hun lichamelijke autonomie, en zelfs hun leven worden beroofd; veroordeelt het aanhoudende te toenemende verzet tegen gendergelijkheid en vrouwenrechten, met inbegrip van alle pogingen om, met name op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR), bestaande rechten en bescherming terug te draaien, alsook wetgeving, beleid en praktijken die deze rechten in veel landen nog steeds

inperken of niet erkennen, wat kan neerkomen op genderapartheid; veroordeelt alle vormen van gendergerelateerd geweld en uitbuiting, en uit zijn bezorgdheid over gedwongen huwelijken en eengerelateerd misbruik van, geweld tegen en moorden op vrouwen en meisjes; verzoekt de EU, haar lidstaten en gelijkgestemde partners hun inspanningen op te voeren om de volledige uitoefening en bescherming van de mensenrechten van vrouwen en meisjes te waarborgen; is ingenomen met de toetreding van de EU tot het Verdrag van Istanbul en verzoekt de EU-lidstaten die dat nog niet hebben gedaan, dit verdrag zo spoedig mogelijk te ratificeren en ten uitvoer te leggen; steunt in dit verband de rol van de EU-ambassadeur voor gender en diversiteit en de inzet van de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten op deze gebieden; pleit voor een EU-handvest van vrouwenrechten;

37. erkent dat de bevordering en bescherming van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten essentieel zijn voor het verwezenlijken van gendergelijkheid; bevestigt het recht op toegang tot alomvattende diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, met inbegrip van moderne anticonceptie, veilige en legale abortus, zwangerschapszorg en prenatale en postnatale zorg, medisch begeleide voortplanting en toegang tot informatie en voorlichting over seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, met inbegrip van uitgebreide seksuele voorlichting, zonder enige vorm van discriminatie, dwang of geweld; verzoekt de EU, de EDEO en de lidstaten doortastende maatregelen te nemen om seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, met inbegrip van toegang tot abortus, prioriteit te geven en te bevorderen in multilaterale en bilaterale betrekkingen, overeenkomstig de internationale mensenrechtenwetgeving en -normen en de richtsnoeren van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO);
38. erkent de meervoudige kwetsbaarheid van vrouwen die tot minderheden behoren, zoals etnische, religieuze of geloofsgemeenschappen, in het bijzonder op plaatsen waar geradicaliseerde groeperingen en gewelddadige milities aanwezig zijn; veroordeelt in krachtige bewoordingen alle vormen van geweld, met inbegrip van seksueel geweld, ontvoering, gedwongen ontheemding, vrouwenhandel of moord op vrouwen op grond van etniciteit, religie of geloof of ingegeven door radicale en extremistische agenda's; veroordeelt met klem de discriminatie en schendingen van de mensenrechten van vrouwen met een intersectionele identiteit, waaronder vrouwen die tot etnische minderheden behoren; herhaalt zijn verzoek aan de lidstaten om strategieën, beleid en programma's vast te stellen en uit te voeren om de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van gemarginaliseerde groepen vrouwen te bevorderen en de systemische, financiële, juridische, praktische en maatschappelijke belemmeringen waarmee zij worden geconfronteerd weg te nemen, en ervoor te zorgen dat seksuele en reproductieve gezondheid en rechten overal worden beschermd en geëerbiedigd;
39. laakt nogmaals draagmoederschap, een mondiaal fenomeen waardoor vrouwen overal ter wereld worden blootgesteld aan uitbuiting en mensenhandel en waarvoor met name financieel en maatschappelijk kwetsbare vrouwen worden uitgezocht; wijst op de ernstige gevolgen van deze praktijk voor vrouwen, hun rechten en hun gezondheid, en op de grensoverschrijdende gevolgen ervan;
40. verzoekt de EU bij de uitvoering van het genderactieplan III, bij de uitwerking van de lokale EU-strategie tegen discriminatie op grond van geslacht en bij relevante sectorale

werkzaamheden intersectionaliteit aan te pakken door een beleid te ontwikkelen ter bestrijding van de vele vormen van discriminatie waarmee de miljoenen vrouwen en meisjes die het slachtoffer zijn van mensenrechtenschendingen worden geconfronteerd, waaronder seksueel misbruik en geweld, ontheemding, dwangarbeid en/of schuldsavernij, prostitutie en mensenhandel, en door gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen en meisjes op te nemen in alle aspecten van externe betrekkingen en ontwikkelingssamenwerking, met name door een feministisch buitenlands, ontwikkelings- en defensiebeleid van de EU vast te stellen in overeenstemming met haar mondiale verbintenissen;

41. vraagt om meer gezamenlijke inspanningen om een eind te maken aan het gebruik van seksueel geweld als oorlogswapen en aan de straffeloosheid voor de plegers van dergelijk geweld; verzoekt de Commissie zich te blijven inspannen om praktijken als genitale verminking van vrouwen, massale sterilisatie en gedwongen abortus wereldwijd volledig uit te roeien;

Rechten van minderheden

42. herinnert eraan dat gewelddadige conflicten overal ter wereld vaak voortspruiten uit het ongenoegen van minderheden over uitsluiting, discriminatie en ongelijkheid in verband met schendingen van de mensenrechten van minderheden, zoals is geconstateerd door de speciale VN-rapporteur voor minderheidsvraagstukken; benadrukt dat de bescherming van de rechten van minderheden moet worden gemainstreamd en dat er beschermingsmechanismen moeten worden ontwikkeld op het niveau van de Verenigde Naties; herinnert aan de verplichtingen van staten om de rechten van hun nationale, etnische, culturele, religieuze of taalkundige minderheden op hun respectieve grondgebied te beschermen; betreurt dat er, ondanks internationale verplichtingen en toezeggingen om minderheden te beschermen, wereldwijd gevallen zijn van gedwongen assimilatie van nationale, etnische en taalkundige minderheden, waarbij hun grondrechten en mensenrechten worden genegeerd; verzoekt de EU en haar lidstaten derde landen actief te ondersteunen bij het eerbiedigen van de fundamentele mensenrechten van nationale, etnische en taalkundige minderheden op alle gebieden; verzoekt de Commissie de bescherming van de rechten van minderheden te ondersteunen, onder meer als prioriteit in het kader van het thematische programma voor de bevordering van democratie en mensenrechten van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI) – Europa in de wereld;
43. wijst op de externe dimensie van het EU-actieplan tegen racisme en verzoekt de Commissie, de EDEO en de EU-delegaties samen te werken met partners in derde landen om de ontwikkeling van soortgelijke strategieën en beleidsmaatregelen te ondersteunen, in overleg met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en leden van gemarginaliseerde en kwetsbare gemeenschappen, op basis van de aanpak die wordt beschreven in de leidraad van het Bureau van de Hoge Commissaris voor de mensenrechten van de VN (OHCHR) inzake discriminatie op grond van afkomst, gebruikmakend van het hele scala aan mogelijke EU-acties, zoals het bevorderen van wetwijzigingen, de uitvoering van wetgeving, zichtbaarheidsplannen en steunprogramma's;

Rechten van migranten en vluchtelingen

44. hekelt het feit dat de mensenrechten en de veiligheid van migranten, vluchtelingen en ontheemden worden uitgehold; bevestigt nogmaals hun onvervreemdbare mensenrechten en herinnert aan de verplichting van staten om hen te beschermen in overeenstemming met het toepasselijke internationale recht; verzoekt de EU en haar lidstaten deze rechten daadwerkelijk te eerbiedigen in het kader van het migratie- en asielbeleid van de EU en hun samenwerking met partnerlanden op dit gebied; betreurt dat vreemdelingenhaat, racisme en discriminatie van migranten een stijgende lijn vertonen; benadrukt dat vluchtelingen en migranten, vooral die zonder papieren, met diverse vormen van geweld worden geconfronteerd, ook wanneer zij ontheemd raken, zoals seksueel en gendergerelateerd geweld, alsook met tal van belemmeringen, zoals bij de toegang tot onderwijs, gezondheidszorg, fatsoenlijke huisvesting en andere basisdiensten; is uiterst bezorgd over het ongekeerde aantal ontheemden als gevolg van mensenrechtenschendingen, dat de afgelopen tien jaar is verdubbeld; is verheugd dat de richtlijn tijdelijke bescherming¹⁷ is geactiveerd en vraagt dat die indien nodig wordt gebruikt; vraagt dat de inspanningen ter bescherming van de rechten van migranten worden opgevoerd, dat hun toegang tot alle basisdiensten wordt gegarandeerd, ook tijdens hun doorreis, en dat het beginsel van non-refoulement in acht wordt genomen; vraagt dat er onmiddellijk een einde wordt gemaakt aan de illegale praktijk van pushbacks; vraagt dat de onderliggende oorzaken van migratie en ontheemding worden aangepakt;
45. benadrukt het belang van de beginselen van solidariteit en gedeelde verantwoordelijkheid tussen de lidstaten bij de aanpak van migratiestromen, onder meer om de uitdagingen te verlichten waarmee de lidstaten van eerste aankomst worden geconfronteerd; betuigt nogmaals zijn steun voor de routekaart voor het migratie- en asielpact; dringt er bij de medewetgevers op aan zich extra in te spannen om de hervorming van het wetgevingskader voor asiel en migratie vóór het einde van de huidige zittingsperiode af te ronden;
46. benadrukt dat alle overeenkomsten van de EU en de lidstaten met niet-EU-landen inzake samenwerking op het gebied van migratie en terugname strikt in overeenstemming moeten zijn met de internationale mensenrechten, het vluchtelingenrecht en het zeerecht, en met name met het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen; verzoekt de Commissie mechanismen voor voorafgaande beoordeling en monitoring te integreren om het effect op de mensenrechten van de samenwerking met derde landen op het gebied van migratie te evalueren, en de resultaten met het Parlement te delen; is ernstig bezorgd over de praktijk van informele afspraken met derde landen over samenwerking op het gebied van migratie, waarop het Parlement geen toezicht kan uitoefenen; verzoekt de lidstaten transparantie aan de dag te leggen en parlementaire controle en democratisch toezicht mogelijk te maken, met name als het gaat om samenwerking met partijen waarvan bekend is dat ze zich schuldig hebben gemaakt aan mensenrechtenschendingen; dringt erop aan dat de mensenrechten worden geïntegreerd in en gemonitord bij alle activiteiten van het

---

¹⁷ Richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (PB L 212 van 7.8.2001, blz. 12).

Europees Grens- en kustwachtagentschap (Frontex) en het Asielagentschap van de Europese Unie (EASO);

47. verzoekt de EU en haar lidstaten te zorgen voor volledige transparantie over aan migratie gerelateerde EU-financiering voor derde landen en te garanderen dat die niet direct of indirect het plegen van mensenrechtenschendingen of straffeloosheid voor dergelijke schendingen in de hand werkt; vraagt dat dat bij door de EU gefinancierde humanitaire operaties rekening wordt gehouden met de specifieke behoeften van kinderen en andere kwetsbare groepen en dat hun bescherming tijdens hun ontheemding wordt gewaarborgd; keurt in dit verband de plaatsing van kindmigranten in detentiecentra af, met name wanneer zij van hun ouders of wettelijke voogden worden gescheiden;
48. veroordeelt met klem de smokkelnetwerken die zich bezighouden met migrantensmokkel en mensenhandel en verzoekt de EU en haar lidstaten hun inspanningen op te voeren om deze netwerken te bestrijden en smokkel te voorkomen, onder meer door samen te werken met derde landen, met inachtneming van de Europese en internationale mensenrechtennormen; benadrukt dat smokkelnetwerken winst maken door het gebrek aan veilige en legale migratieroutes en verantwoordelijk zijn voor het tragische verlies van mensenlevens langs migratieroutes; onderstreept dat informatieverspreiding en bewustmakingscampagnes over de risico's van smokkel van cruciaal belang zijn;

Rechten van inheemse volkeren

49. betreurt dat inheemse volkeren wereldwijd nog steeds te maken hebben met wijdverbreide en systematische discriminatie en vervolging, met inbegrip van gedwongen ontheemding; veroordeelt willekeurige arrestaties en de moord op verdedigers van mensenrechten en landrechten die opkomen voor de rechten van inheemse volkeren; benadrukt dat de bevordering van de rechten van inheemse volkeren en hun traditionele gebruiken van essentieel belang is voor de verwezenlijking van duurzame ontwikkeling, de bestrijding van klimaatverandering en de instandhouding van de biodiversiteit; dringt er bij regeringen op aan om een ontwikkelings- en milieubeleid te voeren dat economische, sociale en culturele rechten eerbiedigt en rekening houdt met inheemse volkeren en de lokale bevolking, in overeenstemming met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN; vraagt de EU, de lidstaten en hun partners in de internationale gemeenschap nogmaals alle nodige maatregelen te nemen voor de erkenning, bescherming en bevordering van de rechten van inheemse volkeren, ook met betrekking tot hun talen, land, gebieden en hulpbronnen, zoals vastgelegd in de VN-Verklaring over de rechten van inheemse volkeren, met name in verband met vrije, voorafgaande en geïnformeerde instemming; verzoekt de EU en haar lidstaten te goeder trouw te zorgen voor betrokkenheid en eerbiediging van bovengenoemde rechten door middel van de handelsinstrumenten van de EU en de relevante EU-wetgeving die van toepassing is op in de EU gevestigde bedrijven; moedigt de ratificatie van Verdrag nr. 169 van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) betreffende inheemse en in stamverband levende volken aan;
50. verzoekt alle landen, met name de EU en haar lidstaten, ervoor te zorgen dat inheemse volkeren en lokale gemeenschappen worden betrokken bij de beraadslagingen en

besluitvormingsprocessen van de internationale klimaatdiplomatie; moedigt de Commissie aan om de dialoog en samenwerking tussen inheemse volkeren en de EU te blijven bevorderen;

Mensenrechten, bedrijfsleven en handel

51. wijst op de rol van handel als belangrijk instrument om de mensenrechtensituatie in de partnerlanden van de EU te bevorderen en te verbeteren, onder meer via het stelsel van algemene preferenties plus (SAP+); stelt evenwel vast dat er in een aantal van de landen in kwestie nauwelijks sprake is van vooruitgang; betreurt de schadelijke effecten van buitensporige en uitbuitende bedrijfsactiviteiten op de mensenrechten en de democratie, en veroordeelt bedrijven die natuurlijke hulpbronnen op onrechtmatige wijze exploiteren, met negatieve gevolgen voor het genot van mensenrechten in lokale gemeenschappen;
52. verzoekt de EU te voorzien in aanvullende en ambitieuze Europese en internationale instrumenten met krachtige en materiële bepalingen, onder andere over toegang tot de rechter en doeltreffende rechtsmiddelen voor getroffen personen; dringt in dit verband aan op een snel en ambitieus definitief akkoord over de richtlijn inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid, met bindende EU-regels inzake verantwoord gedrag van bedrijven met betrekking tot mensen-, arbeids- en milieurechten, en op een tijdige voltooiing van het verbod op producten die met dwangarbeid zijn vervaardigd, zodat dergelijke producten worden geweerd van de markt van de Unie; onderstreept dat zinvolle betrokkenheid van belanghebbenden, waaronder slachtoffers, vertegenwoordigers van slachtoffers, werknemersvakbonden en andere belanghebbenden, een overkoepelend en vast onderdeel van het proces van passende zorgvuldigheid vormt, alsook een fundamentele stap bij het vaststellen, aanpakken en uitbannen van dwangarbeid; benadrukt het belang van herstelmaatregelen en maatregelen voor toegang tot de rechter die in overeenstemming zijn met de leidende beginselen inzake bedrijfsleven en mensenrechten van de Verenigde Naties, waaronder financiële en niet-financiële maatregelen in overleg met de slachtoffers; verzoekt de Commissie een aanbeveling aan de Raad voor te leggen om zo spoedig mogelijk een ambitieus mandaat voor de EU te verkrijgen om deel te nemen aan de lopende onderhandelingen over het juridisch bindende VN-instrument inzake bedrijfsleven en mensenrechten; verzoekt de Commissie, de EDEO en de EU-delegaties in hun dialoog met derde landen te pleiten voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en verantwoordingsplicht van bedrijven en voor de beginselen, en hen te ondersteunen bij de ontwikkeling van hun eigen nationale actieplannen;
53. herinnert eraan dat ondernemingen de verantwoordelijkheid hebben om erop toe te zien dat hun activiteiten en toeleveringsketens niet betrokken zijn bij schendingen van de mensenrechten, onder andere die van mensen die opkomen voor het milieu, inheemse volkeren en arbeidsrechten; wijst op de essentiële verplichtingen en verantwoordelijkheden van staten en andere actoren, waaronder bedrijven, om de gevolgen van klimaatverandering te beperken, negatieve gevolgen voor de mensenrechten te voorkomen en passend beleid te bevorderen met inachtneming van de verplichtingen op het gebied van de mensenrechten;
54. herinnert eraan dat het recht op werk is verankerd in artikel 23 van de Universele

Verklaring van de Rechten van de Mens, en benadrukt in dit verband dat kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) wereldwijd goed zijn voor meer dan twee derde van de banen en de bevordering van sociale en economische rechten kunnen ondersteunen; herhaalt in dit verband hoe belangrijk het is te zorgen voor een passend gelijk speelveld voor kmo's;

55. benadrukt dat vrijheid van ondernemerschap een recht is dat is verankerd in artikel 16 van het Handvest van de grondrechten; moedigt de EU en de lidstaten aan om een leidende rol te spelen in de besprekingen over de wereldwijde erkenning van de vrijheid van ondernemerschap als mensenrecht bij de VN en in andere multilaterale fora;

Rechten van lhbtq+-personen

56. betreft de schendingen – discriminatie, vervolging, geweld en moord – van de mensenrechten van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders, non-binaire personen, interseksuelen en queer personen (lhbtq+) wereldwijd en van degenen die voor hun rechten opkomen; erkent het belang van inclusief onderwijs om discriminatie al in een vroeg stadium tegen te gaan; is uiterst bezorgd over de verspreiding van haat en anti-lhbtq+-narratieven en wetgeving tegen lhbtq+-personen en mensenrechtenverdedigers; verzoekt niet-EU-landen specifiek beleid vast te stellen om lhbtq+-personen te beschermen en hun de nodige instrumenten te geven om schendingen van hun rechten veilig te kunnen melden; verzoekt niet-EU-landen wetbepalingen te schrappen die direct of indirect leiden tot discriminatie, intimidatie en van lhbtq+-personen; dringt er andermaal op aan dat de strategie voor gelijkheid van lhbtq'ers 2020-2025 volledig wordt uitgevoerd, als hét instrument van de EU om de situatie van deze groep personen wereldwijd te verbeteren; is met name bezorgd over lhbtq+-personen die onder niet-democratische regimes leven en vraagt om een flexibele mechanismen om hen en de verdedigers van hun rechten te beschermen; verzoekt de EU en de lidstaten de EU-richtsnoeren inzake de bevordering en bescherming van alle mensenrechten van lhbtq+-personen grondig en consequent toe te passen in al hun extern beleid;

Rechten van het kind

57. veroordeelt met klem de achteruitgang van de eerbiediging van de rechten van het kind en de toenemende schendingen van deze rechten, onder andere door geweld, huwelijken op jonge leeftijd en gedwongen huwelijken, seksueel misbruik en seksuele uitbuiting, genitale verminking, mensenhandel, kinderarbeid, met inbegrip van dwangarbeid door kinderen, rekrutering van kindsoldaten, onder meer door criminele bendes, gebrek aan toegang tot onderwijs, met inbegrip van het recht om kennis te nemen van hun eigen cultuur, tradities en talen en gezondheidszorg, ondervoeding, segregatie en extreme armoede; veroordeelt de ontvoering, gedwongen scheiding of deportatie, adoptie en gedwongen assimilatie van kinderen, ook van etnische minderheden, met name tijdens oorlogen en conflicten; wijst op het nog steeds grote aantal kinderen in de wereld dat gedwongen wordt te werken, meestal onder gevaarlijke omstandigheden; roept er nogmaals toe op om de rechten van het kind in al het beleid van de EU stelselmatig en consistent te bevorderen en te verdedigen; vraagt dat in de rechtsgang specifiek rekening wordt gehouden met de rechten van het kind om de toegang van kinderen tot de rechter en effectieve rechtsmiddelen te verbeteren en ervoor te zorgen dat daders

verantwoording afleggen; benadrukt dat er duurzame manieren moeten worden gecreëerd voor de re-integratie en schadeloosstelling van kinderen wier rechten zijn geschonden bij conflicten wereldwijd; vraagt dat het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind dringend volledig en universeel wordt geratificeerd;

58. wijst op de rol van onderwijs in de ontwikkeling van kinderen en jongeren overal ter wereld; benadrukt dat toegang tot universeel, inclusief en kwalitatief hoogstaand onderwijs een mensenrecht is, dat ook bewustmaking moet omvatten over hun mensenrechten, wanneer sprake is van een schending van die rechten en hoe ze dat kunnen melden; merkt op dat artikel 26 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens bepaalt dat aan de ouders in de eerste plaats het recht toekomt om de soort van onderwijs te kiezen, welke aan hun kinderen zal worden gegeven; verzoekt de EU en haar lidstaten alles in het werk te stellen om ervoor te zorgen dat het recht op onderwijs overal ter wereld wordt geëerbiedigd, ook in vluchtelingenkampen en -centra; verzoekt de Commissie en de EDEO de financiering van onderwijs via de externe financieringsinstrumenten van de Unie op peil te houden en niet-EU-landen te ondersteunen bij het opzetten en ontwikkelen van onderwijsstelsels van goede kwaliteit; benadrukt dat alle onderwijs- en schoolmateriaal moet voldoen aan de onderwijsnormen van de Unesco;

Rechten van personen met een handicap

59. is bezorgd over de problemen met het volledige genot van de rechten van personen met een handicap, zoals toegang tot inclusief en hoogwaardig onderwijs, gezondheidszorg en werkgelegenheid, en deelname aan het politieke leven; herhaalt zijn oproep aan de EU om wereldwijd te helpen bij de ontwikkeling van beleid ter ondersteuning van verzorgers van personen met een handicap; vraagt alle belanghebbenden het maatschappelijk bewustzijn te vergroten en discriminerend gedrag jegens mensen met een handicap te bestrijden; herhaalt zijn oproep aan de Commissie en de lidstaten om hun inspanningen ter bevordering van gelijke rechten voor personen met een handicap via het externe optreden van de EU op te voeren, ook met betrekking tot kandidaat-lidstaten, in overeenstemming met de bestaande verplichtingen als staten die partij zijn bij het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap; onderstreept dat moet worden gezorgd voor een systematische en gestructureerde dialoog met organisaties in partnerlanden die personen met een handicap vertegenwoordigen en dat er beleid moet worden gevoerd dat garandeert dat zij ten volle gebruik kunnen maken van hun mensenrecht om op voet van gelijkheid te participeren in de samenleving, ook bij de uitoefening van hun stemrecht, rekening houdend met hun specifieke behoeften en perspectieven; herhaalt zijn oproep aan de EU om partnerlanden te helpen bij de ontwikkeling van beleid ter ondersteuning van hoogwaardige, toegankelijke en betaalbare zorg voor mensen met een handicap; vraagt dat het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid snel wordt goedgekeurd;

Rechten van ouderen

60. herhaalt zijn oproep aan de EU en haar lidstaten om nieuwe wegen te verkennen om de rechten van ouderen te versterken, rekening houdend met de vele problemen

waarmee zij worden geconfronteerd, zoals leeftijdsdiscriminatie, armoede, geweld, gebrek aan sociale bescherming, eenzaamheid en digitale uitsluiting; verzoekt niet-EU-landen beleid vast te stellen dat de toegang van ouderen tot hoogwaardige, toegankelijke en betaalbare gezondheidszorg en sociale en juridische diensten vergemakkelijkt, met bijzondere aandacht voor de bestrijding van het armoederisico voor met name oudere vrouwen als gevolg van de loonkloof tussen mannen en vrouwen tijdens hun beroepsleven; benadrukt dat hun autonome participatie in publieke aangelegenheden moet worden gewaarborgd en dat ze al hun mensenrechten en fundamentele vrijheden waardig moeten kunnen uitoefenen;

Recht op voedsel, water en sanitaire voorzieningen

61. herinnert eraan dat het recht op voedsel, veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen, met inbegrip van het recht op fysieke en economische toegang tot veilig en voldoende voedsel, water en hygiënische voorzieningen, een internationaal erkend mensenrecht is; is uiterst bezorgd over de wereldwijde problemen in verband met het recht op voedsel, met name in oorlogs- en conflictsituaties, alsook bij natuurrampen en extreme weersomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering; verzoekt de EU en haar lidstaten binnen het VN-systeem bindende richtsnoeren inzake het recht op voedsel te bevorderen; vraagt dat er overheidsbeleid wordt vastgesteld voor de bestrijding van honger, vooral onder kinderen, onder meer door betere internationale samenwerking bij maatregelen tegen mondiale voedselonzeekerheid en het verlenen van dringende hulp aan bevolkingsgroepen die risico lopen op hongersnood en ondervoeding;
62. verzoekt de EU, haar lidstaten en de internationale gemeenschap zich onverwijld meer inspanningen te getroosten om een eind te maken aan de trend van steeds vaker voorkomende ernstige voedseltekorten; onderstreept dat de voedselonzeekerheid is verergerd door tal van conflicten in de wereld, waaronder de huidige conflicten in landen die grote mondiale exporteurs van primaire voedingsproducten – met name graan – zijn, met enorme gevolgen in verschillende delen van de wereld; veroordeelt met klem het gebruik van of het dreigen met voedselonzeekerheid als politiek oorlogsinstrument, en laakt de negatieve effecten van speculatie met voedselprijzen;

Recht op een schoon, gezond en duurzaam milieu

63. benadrukt dat de klimaatcrisis en de gevolgen ervan voor het milieu en de biodiversiteit direct van invloed zijn op het effectieve genot van alle mensenrechten en dat deze kwesties onderling verband houden en onderling afhankelijk zijn; vraagt dat er snel beleid wordt vastgesteld om de internationale samenwerking te verbeteren en de capaciteitsopbouw in dit verband te versterken, zoals vastgesteld in Resolutie 76/300 van de Algemene Vergadering van de VN; erkent het uiterst belangrijke werk dat door maatschappelijke organisaties, verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten en voorvechters van inheemse volkeren wordt verricht voor het behoud en de bescherming van het milieu en de biodiversiteit; betreurt het risico en veroordeelt alle vormen van geweld waarmee verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten worden geconfronteerd, en vraagt dat hun bescherming op doeltreffende wijze wordt gewaarborgd; benadrukt de noodzaak van een doeltreffende aanpak van ontheemding van mensen als gevolg van milieuvernietiging en klimaatverandering, waardoor het risico op mensenrechtenschendingen en kwetsbaarheid voor verschillende vormen van

uitbuiting toeneemt; verzoekt de EU en de lidstaten zich meer in te zetten voor de ondersteuning van regionale mechanismen zoals de speciale VN-rapporteur voor milieubeschermers en de overeenkomst van Escazú¹⁸;

64. dringt er bij de EU, de VN en regionale mensenrechtenmechanismen op aan een grotere rol op zich te nemen bij de bescherming van mondiale ecosystemen en milieuactivisten, in het bijzonder daar waar de klimaatverandering ernstige gevolgen heeft voor inheemse en lokale gemeenschappen; verzoekt de EU op het niveau van de VN een initiatief te bevorderen waarbij internationale waarnemers instaan voor het monitoren van zware milieuschade, ernstige milieucrisis of situaties waarin verdedigers van milieurechten bijzonder veel risico lopen, en samen te werken met en bijstand te verlenen aan de autoriteiten om voor deze verdedigers een beschermende omgeving tot stand te brengen;
65. moedigt de EU en de lidstaten aan om de erkenning van ecocide als internationaal misdrijf in de zin van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof te bevorderen;
66. herinnert eraan dat de transitie naar schone energie rechtvaardig moet zijn en dat daarbij ieders grondrechten geëerbiedigd moeten worden; benadrukt dat energietransitiebeleid en -projecten zodanig moeten worden opgezet en uitgevoerd dat ze mensenrechtenschendingen niet verergeren en het milieu niet schaden;

Mensenrechten en digitale technologieën

67. is bezorgd over de bedreiging die artificiële intelligentie (AI) kan vormen voor democratieën en mensenrechten, met name als het ontbreekt aan passende regulering; is ingenomen met de conclusies van de Raad van 26 juni 2023 om de rol en het leiderschap van de EU op het gebied van mondiale digitale governance, en met name haar positie als vormgever van het mondiale digitale rulebook, te versterken, en verwelkomt in dit verband het voorstel voor een verordening ter harmonisering van de regels betreffende AI die de mensenrechten, met name het recht op een privéleven en non-discriminatie, en de voordelen van AI voor het menselijk welzijn moeten beschermen; benadrukt dat nieuwe en opkomende technologieën zoals spyware dringend toezicht, gedegen transparantie en passende waarborgen vereisen; benadrukt het belang van een op mensenrechten gebaseerde benadering van deze technologieën; veroordeelt het gebruik van nieuwe en opkomende technologieën als dwanginstrumenten om mensenrechtenverdedigers, activisten, journalisten, advocaten en minderheden nog meer lastig te vallen, te intimideren en te vervolgen; is er stellig van overtuigd dat de uitvoer van spyware uit de Unie naar derde landen waar dergelijke instrumenten worden gebruikt tegen mensenrechtenactivisten, journalisten en critici van de regering, een ernstige schending van de in het Handvest verankerde grondrechten en een zware inbreuk op de uitvoerregels van de Unie vormt;
68. betreurt praktijken van autoritaire en totalitaire regimes die de toegang van burgers tot het internet beperken, zoals het platleggen van het internet tijdens openbare vergaderingen en demonstraties; benadrukt het belang van een open, vrije, stabiele en veilige cyberspace waarin de kernwaarden van democratie, mensenrechten en de

---

¹⁸ “Regional Agreement on Access to Information, Public Participation and Justice in Latin America and the Caribbean”, 4 maart 2018.

rechtstaat worden ondersteund; benadrukt hoe belangrijk het is dat de digitale diplomatie van de EU een op mensenrechten gebaseerde benadering van digitale technologieën bevordert;

69. maakt zich zorgen over het gebruik van cyberaanvallen, die worden beschouwd als hybride bedreigingen en vaak worden ingezet tegen diensten en infrastructuur die van kritiek belang zijn voor de burgerbevolking; uit zijn bezorgdheid over de toename van dit fenomeen, omdat het ook kan leiden tot schendingen van de digitale rechten van de bevolking en offline geweld kan aanwakkeren;
70. verzoekt de Commissie en de EDEO de vaststelling van wetgeving inzake desinformatie en haatzaaiende uitlatingen in derde landen te stimuleren teneinde uitlatingen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld op basis van ras, etniciteit, nationaliteit, sociale klasse, handicap, kaste, godsdienst, levensovertuiging, leeftijd, seksuele gerichtheid, geslacht of genderidentiteit uitdrukkelijk te verbieden en te bestraffen, en er bij technologiebedrijven en socialemediaplatforms op aan te dringen een onlineomgeving te bevorderen die rekening houdt met de mensenrechten;

Versterking van het instrumentarium van de EU voor de bevordering en bescherming van mensenrechten en democratie in de wereld

EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie

71. merkt op dat het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie door de EU en haar lidstaten tot dusver weliswaar voor een groot deel is uitgevoerd, maar dat die uitvoering nog steeds achterstand heeft en moeilijk te beoordelen is omdat er geen tijdgebonden en concrete doelstellingen zijn; neemt nota van de opmerking in de tussentijdse evaluatie van het actieplan over de ongekende uitdagingen waarvoor de wereld sinds de vaststelling van het actieplan is komen te staan, en van de algemene achteruitgang in de bescherming van de mensenrechten in de afgelopen jaren, maar onderstreept dat dit moet leiden tot een betere uitvoering van het actieplan in de resterende periode, teneinde de synergieën en complementariteit tussen mensenrechten en democratie op lokaal, nationaal en mondiaal niveau te maximaliseren; is ingenomen met de beoordeling van de EU-maatregelen inzake mensenrechtenverdedigers in het kader van de herziening; vraagt dat de verdediging en bevordering van de universaliteit van de mensenrechten wordt opgenomen in de pijlers van het volgende EU-actieplan, met speciale aandacht voor de narratieven en instrumenten waarvan autoritaire en illiberale regimes zich bij hun aanvallen in dit verband bedienen; benadrukt dat de kloof tussen de strategische visie en doelstellingen van het actieplan en de operationele dimensie ervan moet worden gedicht; benadrukt dat het belangrijk is dat de lidstaten verantwoordelijkheid op zich nemen voor het EU-actieplan voor mensenrechten en democratie en publiekelijk verslag uitbrengen over hun maatregelen in het kader van dit strategische document; moedigt nationale en regionale parlementen, nationale mensenrechteninstellingen en lokale maatschappelijke organisaties aan om met hun autoriteiten op lidstaatniveau in gesprek te gaan over hun bijdrage aan de uitvoering van het externe mensenrechtenbeleid van de EU;

Speciale vertegenwoordiger van de EU (SVEU) voor de mensenrechten

72. staat volledig achter de werkzaamheden van de SVEU voor de mensenrechten, die bijdragen aan de zichtbaarheid en samenhang van het mensenrechtenoptreden van de EU in de externe betrekkingen van de EU; verzoekt de EDEO zijn rol te versterken en hem meer zichtbaarheid te geven bij de bevordering en bescherming van de mensenrechten in zijn contacten met derde landen en gelijkgestemde partners en bij het begeleiden van de uitvoering van het actieplan inzake mensenrechten en democratie; vraagt dat er meer verantwoording wordt afgelegd en meer transparantie aan de dag wordt gelegd over en meer zichtbaarheid wordt gegeven aan het werk van het mandaat, onder meer door openbare verslaglegging over landenbezoeken, het werkprogramma en de prioriteiten; is van mening dat de omvang van het mandaat de aanstelling van een fulltime mandaathouder rechtvaardigt; dringt erop aan dat de volgende SVEU pas definitief wordt benoemd na een positieve evaluatie van de Commissie buitenlandse zaken en de Subcommissie mensenrechten van het Parlement en dat de SVEU regelmatig verslag uitbrengt aan het Parlement;

Instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking – Europa in de wereld en het thematisch programma voor mensenrechten en democratie

73. herinnert aan de fundamentele rol die het NDICI – Europa in de wereld, met inbegrip van zijn thematisch programma voor mensenrechten en democratie, speelt als vlaggenschipinstrument van de EU bij de bevordering en bescherming van de mensenrechten en de democratie in de wereld; herhaalt in het licht van de huidige wereldwijde achteruitgang zijn oproep om meer steun te verlenen aan maatschappelijke organisaties, prodemocratische activisten en mediaorganisaties, onder andere via het Europees Fonds voor Democratie; benadrukt dat bij alle relevante externe activiteiten van de EU moet worden samengewerkt met het maatschappelijk middenveld en andere lokale partners; wijst er nogmaals op hoe belangrijk het is om een op mensenrechten gebaseerde aanpak in de instrumenten voor extern optreden van de EU te stroomlijnen;
74. pleit andermaal voor meer transparantie met betrekking tot bepalingen betreffende de mensenrechten in financieringsovereenkomsten in het kader van het NDICI en voor een verduidelijking van het mechanisme en de criteria voor de opschorting van deze overeenkomsten in geval van schending van de mensenrechten, de democratische beginselen en de rechtsstaat; benadrukt dat de EU zich volledig moet onthouden van begrotingssteun als middel om bijstand te verlenen aan regimes die schromelijk tekortschieten in de naleving van de internationale normen op het gebied van mensenrechten, democratie en corruptiebestrijding; benadrukt dat de steun in dergelijke gevallen via het maatschappelijk middenveld moet worden verleend; vraagt de EU bijzondere zorg te besteden aan de beoordeling en voorkoming van schendingen die verband houden met de eigen beleidsmaatregelen, projecten en financiering van de Unie in derde landen, onder meer door een klachtenmechanisme in te voeren voor personen of groepen wier rechten mogelijk zijn geschonden door activiteiten van de EU in deze landen;
75. herinnert eraan dat de EU heeft toegezegd om de transitie van institutionele zorg naar zorg in gezins- en gemeenschapsverband te steunen bij haar externe optreden in het kader van het NDICI; dringt er dan ook bij de EU-instellingen op aan om geen financiering te verstrekken aan instellingen, bijvoorbeeld voor verbouwingen, nieuwbouw of renovaties, als dat geen deel uitmaakt van een de-

institutionaliseringproces;

Internationale overeenkomsten van de EU

76. benadrukt dat mensenrechtenclausules op coherente wijze van toepassing moeten zijn op alle internationale overeenkomsten van de EU met derde landen, met inbegrip van sectorale en investeringsovereenkomsten, dat deze clausules nauwlettend moeten worden gemonitord en moeten worden geschraagd door een reeks duidelijke benchmarks en procedures die moeten worden gevolgd in geval van mensenrechtenschendingen, en dat ze een basis moeten vormen voor praktische en flexibele contacten met een derde land over de mensenrechten; merkt op dat de EU de mensenrechtenclausules tot 2014 twaalf keer formeel heeft geactiveerd en sindsdien slechts één keer “passende maatregelen” op grond van deze clausules heeft genomen; herhaalt dat de EU bij ernstige en aanhoudende schendingen van mensenrechtenclausules door haar partnerlanden snel en doortastend moet reageren, in laatste instantie door de desbetreffende overeenkomsten op te schorten als andere opties geen effect blijken te hebben;
77. vraagt dat er gevolg wordt gegeven aan de aanbeveling van de Europese Ombudsman over het opzetten van een klachtenportaal binnen het kader van de handels- en financiële instrumenten van de EU, en dat het centrale toegangspunt van de Commissie – dat toegankelijk, burgervriendelijk en transparant moet zijn – wordt aangepast zodat daar klachten kunnen worden ingediend over niet-naleving van mensenrechtenclausules; moedigt de EU-instellingen en de lidstaten aan om samen met de Ombudsman verder werk te maken van de ontwikkeling van nieuwe strategieën en instrumenten voor de bescherming en bevordering van de mensenrechten door middel van handel; verzoekt de Commissie beter met het Parlement te communiceren over haar afwegingen en beslissingen betreffende de handhaving van mensenrechtenclausules in internationale overeenkomsten;

EU-mensenrechtendialogen

78. wijst op de belangrijke rol van mensenrechtendialogen binnen het mensenrechteninstrumentarium van de EU en als belangrijk middel om het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie uit te voeren; benadrukt dat deze dialogen met de betrokken landen betrekking moeten hebben op de situatie van alle mensenrechten en de democratie; wijst op de rol van onafhankelijke maatschappelijke organisaties en benadrukt dat hun legitieme deelname aan de voorbereiding en follow-up van deze dialogen moet worden gewaarborgd; benadrukt dat er in dit verband niet mag worden gediscrimineerd wat de deelname van het maatschappelijk middenveld betreft; merkt op dat mensenrechtendialogen moeten worden gezien als een essentieel onderdeel van een duurzaam engagement van de EU en niet als een vakje om af te vinken of een op zichzelf staand instrument; herinnert eraan dat deze dialogen in combinatie en in synergie met andere instrumenten moeten worden gebruikt, op een resultaatgerichte manier moeten worden uitgevoerd en regelmatig moeten worden geëvalueerd; benadrukt dat het uitblijven van concrete resultaten gevolgen moet hebben voor het ruimere verloop van de bilaterale betrekkingen; herhaalt dat individuele gevallen aan de orde moeten worden gesteld, ook die waarop wordt gewezen in de resoluties van het Europees Parlement en die van genomineerden voor en winnaars van

de Sacharovprijs, en dat voor een passende follow-up moet worden gezorgd; verzoekt de EDEO en de EU-delegaties deze dialogen en de resultaten ervan meer zichtbaarheid te geven, onder meer door het uitbrengen van een gezamenlijke persverklaring, en passende follow-upmaatregelen te nemen;

Wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten (GHRSR – EU-Magnitski-wet)

79. merkt op dat er tot nog toe zelden is gebruikgemaakt van de GHRSR (de EU-Magnitski-wet) als belangrijk politiek instrument van de EU ter verdediging van de mensenrechten en de democratie in de wereld; wijst echter op de problemen die de vereiste eenparigheid van stemmen met zich meebrengt bij het aannemen van deze besluiten en herhaalt zijn oproep om besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid in te voeren voor besluiten over de GHRSR; dringt aan op een dynamischer en consequenter gebruik van dit instrument, ook in samenwerking met gelijkgestemde partners; verzoekt de Raad gevolg te geven aan de verzoeken om sancties die het Parlement in zijn resoluties heeft gedaan; staat volledig achter de mogelijkheid om gerichte anticorruptiesancties op te leggen in verband met ernstige mensenrechtenschendingen, wat al geruime tijd een prioriteit van het Parlement is, verwelkomt het voorstel van de Commissie in die zin en vraagt de Raad dit snel goed te keuren, hetzij door het in de GHRSR op te nemen, hetzij met een andere regeling;
80. benadrukt dat de consequente en uniforme toepassing van sancties door alle lidstaten gevolgen heeft voor de geloofwaardigheid en doeltreffendheid van het externe optreden van de EU; benadrukt dat sancties volledig moeten worden gehandhaafd en vraagt dat pogingen om sancties te negeren of te omzeilen, op doeltreffende wijze worden aangepakt;

Activiteiten ter ondersteuning van democratie

81. uit nogmaals zijn bezorgdheid over de toenemende aanvallen van autoritaire, totalitaire en illiberale regimes op democratische instellingen en normen en het maatschappelijk middenveld, en over pogingen om internationale normen te herschrijven; benadrukt dat het vanuit geopolitiek en strategisch oogpunt steeds belangrijker wordt om de democratie wereldwijd te verdedigen en te ondersteunen; is van mening dat er meer inspanningen moeten worden geleverd om in derde landen aan bewustmaking te doen over de ondermijning van de democratische cultuur en herhaalt dat die moet worden versterkt; wijst andermaal op het belang van EU-verkiezingswaarnemingsmissies en van de bijdrage van het Parlement aan de ontwikkeling en verbetering van de daarvoor gebruikte methoden; verzoekt derde landen de aanbevelingen van de verkiezingswaarnemingsmissies van de EU en andere internationaal erkende entiteiten uit te voeren om hun toekomstige verkiezingsprocessen te verbeteren en zo de transparantie en wettigheid ervan te helpen verbeteren, zodat de democratie in de landen in kwestie kan worden versterkt; is ingenomen met het werk van het Europees Fonds voor Democratie en herhaalt dat de activiteiten en middelen van dit fonds verder moeten worden versterkt;

EU-steun voor mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke organisaties

82. is uiterst bezorgd over de aanvallen op en de intimidatie van mensenrechtenverdedigers en hun gezinsleden, gemeenschappen en advocaten, en vindt de steeds geavanceerdere

middelen die worden gebruikt om hen te vervolgen, buitengewoon verontrustend; veroordeelt ten stelligste wetten, waaronder antiterrorisme-, nationale veiligheids- en antismaadwetten, die tegen mensenrechtenverdedigers en niet-gouvernementele organisaties (ngo's) worden gebruikt om hun werk te criminaliseren en hen te stigmatiseren; betreurt dat ngo's worden geïntimideerd door wettelijke bepalingen in derde landen, zoals wetten op buitenlandse agenten en dergelijke, en andere beperkingen waarmee zij bij hun rechtmatige werkzaamheden te maken krijgen; steunt, prijst en dankt mensenrechtenverdedigers van harte voor het moedige en cruciale werk dat zij verrichten en het optreden van de EU om hun bescherming wereldwijd te waarborgen; dringt erop aan dat de EU en haar lidstaten de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers volledig en consistent toepassen en daarmee een proactieve en holistische langetermijnbenadering van de bescherming van mensenrechtenverdedigers bevorderen die anticipeert op en paal en perk stelt aan ernstige problemen zoals aanvallen op en bedreigingen van mensenrechtenverdedigers, die vaak een zware persoonlijke tol eisen van henzelf, hun gezin en hun gemeenschap; onderstreept de dringende behoefte aan een alomvattende en tijdige herziening van de richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers om opkomende uitdagingen en bedreigingen te kunnen aanpakken, ervoor te zorgen dat ze toepasbaar en doeltreffend blijven voor de bescherming van mensenrechtenverdedigers overal ter wereld, en er gendergevoelige en intersectionele benaderingen in op te nemen als afspiegeling van de diverse achtergronden en ervaringen van mensenrechtenverdedigers, rekening houdend met de specifieke kwetsbaarheden waarmee zij te maken kunnen krijgen;

83. wijst op het wereldwijd toenemende verschijnsel dat mensenrechtenverdedigers te maken krijgen met grensoverschrijdende bedreigingen door hun nationale autoriteiten of handlangers; verzoekt de Commissie en de lidstaten deze bedreigingen binnen de EU bij wijze van prioriteit en als integraal onderdeel van de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers in kaart te brengen en aan te pakken; spoort de Commissie en de lidstaten aan om buitenlandse mensenrechtenverdedigers die in de EU verblijven, passende financiële en andere middelen te verstrekken om hen in staat te stellen hun mensenrechtenactiviteiten op afstand voort te zetten zonder dat ze voor vergelding hoeven te vrezen; onderstreept dat functionarissen en vertegenwoordigers van derde landen die mensenrechtenverdedigers in de EU intimideren, alsook ter plaatse aanwezige personen of entiteiten die dergelijke intimidatie faciliteren, ter verantwoording moeten worden geroepen; benadrukt het belang van opleiding en middelen voor rechtshandavingsinstanties om deze grensoverschrijdende aanvallen tegen te gaan;
84. dringt erop aan dat de EDEO, de Commissie en de EU-delegaties bijzondere aandacht besteden aan de situatie van de winnaars en finalisten van de Sacharovprijs en dat zij in overleg met de lidstaten en het Parlement resoluut actie ondernemen om hun welzijn, veiligheid of vrijlating te waarborgen;
85. vraagt om inspanningen om de EU-maatregelen en -kanalen voor de bescherming en ondersteuning van mensenrechtenverdedigers meer zichtbaarheid te geven; dringt er bij de lidstaten op aan het goede voorbeeld te geven en gedegen en doeltreffende nationale richtsnoeren en wetgeving inzake mensenrechtenverdedigers uit te werken, zodat andere landen dat model kunnen volgen; erkent de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de EDEO, de Commissie en de lidstaten voor een doeltreffende uitvoering van de

EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers en verzoekt de EU een echte Team Europa-aanpak van mensenrechtenverdedigers te volgen; staat volledig achter de mechanismen van ProtectDefenders.eu en verzoekt de EU en de lidstaten om het opzetten van soortgelijke mechanismen in gelijkgestemde landen te stimuleren, alsook gezamenlijke activiteiten van de EU, de lidstaten en derde landen ter bescherming van mensenrechtenverdedigers; onderstreept dat het van belang is dat de speciale vertegenwoordigers van de EU het gesprek aangaan met de nationale autoriteiten over de bescherming van de mensenrechten en individuele gevallen; herhaalt zijn oproep aan de Commissie om een proactieve rol te spelen bij de invoering van een EU-brede visumregeling voor meerdere binnenkomsten voor mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen; dringt er bij de EU-lidstaten op aan om de procedures van hun diplomatieke missies te verbeteren en te zorgen voor snelle, begrijpelijke, toegankelijke en haalbare procedures voor het aanvragen van een visum; vraagt de EU-lidstaten voorts om, in onderling overleg, in de EU-visumcode een speciale categorie te creëren en op te nemen om de visumprocedures te stroomlijnen en meer uniformiteit in de EU-procedures voor het aanvragen van een visum te bevorderen; verzoekt de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid in samenspraak met de lidstaten en het Parlement jaarlijks een lijst op te stellen van landen die aanleiding geven tot ernstige bezorgdheid over mensenrechtenverdedigers, teneinde een gecoördineerde Team Europa-reactie, toegang tot middelen, betere monitoring, speciale strategieën en meer steun op alle niveaus mogelijk te maken; pleit voor een transparante presentatie en evaluatie van deze lijst in het Europees Parlement zodat er verantwoording wordt afgelegd;

86. betreurt dat vrouwelijke mensenrechtenverdedigers te maken krijgen met gendergerelateerd geweld en gebrekkige toegang tot adequate middelen en beschermingsmechanismen; veroordeelt de voortdurende aanvallen op vrouwelijke mensenrechtenverdedigers, waaronder seksueel geweld, bedreigingen, intimidatie, criminalisering en moord; bevestigt dat de toename van vrouwonvriendelijke, seksistische en homofobe uitlatingen van politieke leiders in de afgelopen jaren geweld tegen vrouwelijke mensenrechtenverdedigers heeft genormaliseerd, vooral tegen verdedigers die zich bezighouden met seksuele en reproductieve gezondheid en rechten; benadrukt dat de EU maatschappelijke organisaties die voor de rechten van vrouwen en meisjes opkomen, politiek en financieel moet blijven steunen;

Bestrijding van straffeloosheid en corruptie

87. benadrukt dat corruptie mensenrechtenschendingen faciliteert, bestendigt en institutionaliseert, democratische instellingen ondermijnt en de meest kwetsbare en gemarginaliseerde individuen en groepen in de samenleving onevenredig zwaar treft; wenst dat corruptiebestrijding deel uitmaakt van alle inspanningen en beleidsmaatregelen van de EU om de mensenrechten en de democratie te bevorderen; is ingenomen met de corruptiebestrijdingsmaatregelen in het kader van het externe beleid van de EU, waaronder de in de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 3 mei 2023 over de bestrijding van corruptie (JOIN(2023)0012) geopperde mogelijkheid om gerichte anticorruptiesancties op te leggen; verzoekt de EU en haar lidstaten hun inspanningen op het gebied van justitiële hervormingen, de bestrijding van straffeloosheid, de verbetering van de transparantie en anticorruptie-instellingen in

derde landen op te voeren en de rol van bepaalde in de EU gevestigde actoren in dit verband aan de orde te stellen; schaarft zich achter de anticorruptiebepalingen in de handelsovereenkomsten van de EU met niet-EU-landen; onderstreept dat het van het grootste belang is dat de EU en haar lidstaten het goede voorbeeld geven door bij hun externe financiering de strengste normen inzake transparantie in acht te nemen, door meer steun te verlenen aan maatschappelijke organisaties, activisten en onderzoeksjournalisten die zich inzetten in de strijd tegen corruptie en straffeloosheid, en door de totstandkoming van effectieve wereldwijde anticorruptiemaatregelen en robuuste regelgevingskaders te bevorderen en jurisdicties met een geheimhoudingsregeling en belastingparadijzen aan te pakken; dringt aan op nauwere samenwerking met belangrijke internationale actoren op dit gebied, zoals de Groep van Staten tegen Corruptie (Greco), de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en het Bureau van de Verenigde Naties voor drugs- en misdaadbestrijding (UNODC), met het oog op meer synergieën en een beter uitwisseling van best practices inzake corruptiebestrijdingsmaatregelen;

EU-maatregelen in multilaterale fora

88. herhaalt dat de EU en haar lidstaten bij de VN en in andere multilaterale fora met één stem moeten spreken; maakt zich ernstig zorgen over de toenemende aanvallen op multilaterale instellingen, zoals VN-organen en met name de VN-Mensenrechtenraad, door autoritaire en illiberale regimes die hun werk en legitimiteit trachten te ondermijnen; is ingenomen met de aanhoudende steun van de EU en de lidstaten voor de VN en andere multilaterale instellingen, alsook met de aanhoudende en toenemende strategische dialoog en samenwerking met het Bureau van de Hoge Commissaris voor de mensenrechten; is er een groot voorstander van dat de EU VN-resoluties over mensenrechten en democratie steunt; verzoekt de EU en de lidstaten concrete stappen te ondernemen om de internationale mensenrechtenarchitectuur te versterken en veerkrachtiger te maken en om de consequente tenuitvoerlegging van internationale mensenrechtenverplichtingen en -instrumenten te bevorderen; verzoekt de EU en haar lidstaten ervoor te pleiten dat de Unie een eigen en permanente zetel krijgt in multilaterale fora en te zorgen voor meer coördinatie, onder meer in de VN-Veiligheidsraad, naast de bestaande zetels die EU-lidstaten al hebben; wenst dat de EU-delegaties een grotere rol gaan spelen in multilaterale fora, waarvoor zij over passende middelen moeten beschikken;
89. onderstreept dat een effectieve bescherming van de mensenrechten in de hele wereld internationale samenwerking op multilaterale schaal vereist; wijst op de buitengewoon belangrijke rol die de VN en haar organen vervullen als voornaamste forum, dat daadwerkelijk moet kunnen bijdragen aan het opvoeren van de inspanningen voor vrede en veiligheid, duurzame ontwikkeling en eerbiediging van de mensenrechten en het internationaal recht; herinnert eraan dat alle VN-lidstaten gehouden zijn tot bevordering en bescherming van alle mensenrechten en fundamentele vrijheden, zoals vastgelegd in het Handvest van de Verenigde Naties en resolutie 60/251 van de Algemene Vergadering van de VN; wijst op de verantwoordelijkheid van de VN-mensenrechtenraad om alle ernstige mensenrechtenschendingen wereldwijd aan te pakken; betreurt het dat verscheidene leden van de VN-mensenrechtenraad ernstige mensenrechtenschendingen hebben begaan en geen acht slaan op hun verplichtingen op het gebied van de mensenrechten; vraagt dat de criteria voor lidmaatschap van de VN-

Mensenrechtenraad beter worden toegepast; verzoekt de EDEO de aanzet te geven tot en het voortouw te nemen bij inspanningen met het oog op een gecoördineerd standpunt van de EU en de lidstaten ten aanzien van lidmaatschap van de VN-Mensenrechtenraad, dat meer transparantie en op verdiensten gebaseerde concurrentie in het verkiezingsproces zou bevorderen; verzoekt de EU-instellingen, ook het Parlement zelf, de betrekkingen met deze VN-organen verder aan te halen en er nog nauwer mee samen te werken;

90. wijst op het werk van enquêtecommissies en onderzoeksmissies van de VN, die steeds vaker worden gebruikt om te reageren op situaties van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en het internationaal recht inzake de mensenrechten en om straffeloosheid tegen te gaan; verzoekt de EU en haar lidstaten de werkzaamheden van de VN, met inbegrip van de speciale procedures en verdragsorganen, te blijven steunen, zowel politiek als financieel; veroordeelt met klem alle aanvallen tegen mandaathouders van de speciale procedures van de VN en tegen de onafhankelijkheid van hun mandaat; verzoekt de EU-lidstaten en de democratische partners van de EU deze pogingen resoluut tegen te gaan en alle mogelijke maatregelen te nemen om te helpen voorzien in veilige en open ruimten voor interactie tussen personen en maatschappelijke organisaties enerzijds en de Verenigde Naties en haar vertegenwoordigers en mechanismen anderzijds;
91. vraagt de EU en haar lidstaten steun te verlenen voor de versterking van regionale mensenrechtensystemen, onder meer door middel van financiële bijstand en het uitwisselen van ervaringen tussen regio's; wijst met name op de cruciale rol van toezichthoudende instanties en gerechtelijke mechanismen die in het kader van deze regionale systemen zijn ingesteld en hun complementariteit met het mensenrechtensysteem van de VN;
92. is ingenomen met de politieke en financiële steun die de EU heeft verleend aan het ICC, met inbegrip van het bureau van de aanklager van het ICC; verzoekt de EU en haar lidstaten het ICC te blijven ondersteunen met de nodige personele en financiële middelen en alle instrumenten waarover zij beschikt te gebruiken om de strijd tegen straffeloosheid wereldwijd op te voeren; is ingenomen met de bijdragen van het ICC aan het bestrijden van straffeloosheid overal ter wereld; steunt de bijdragen van de EU aan onderzoeken naar de oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid in het kader van het ICC; veroordeelt de pogingen om het werk en de legitimiteit van het ICC te ondermijnen; verzoekt de Unie en haar lidstaten hun partners aan te moedigen om het Statuut van Rome en de wijzigingen daarvan te ratificeren en zo de jurisdictie van het ICC uit te breiden;

Team Europa-aanpak

93. betreurt het dat ambassades van de lidstaten en EU-delegaties soms een verschillende kijk hebben op de bescherming en bevordering van mensenrechten in niet-EU-landen; onderstreept dat de ambassades van de lidstaten een prioriteit moeten maken van de bevordering en bescherming van de mensenrechten en ook het maatschappelijk middenveld in niet-EU-landen moeten ondersteunen: merkt op dat deze verantwoordelijkheid niet volledig bij de EU-delegaties dient te liggen; verzoekt de EU en de lidstaten mensenrechten effectief centraal te stellen in alle beleidslijnen en

instrumenten van de EU; dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan hun inspanningen op te voeren om mensenrechten en democratie wereldwijd te bevorderen en te beschermen; onderstreept dat de EU en de lidstaten in multilaterale fora gezamenlijk, met één stem en effectief moeten optreden bij het aanpakken van wereldwijde uitdagingen op het gebied van mensenrechten en democratie; vraagt dat alle delegaties van de lidstaten en de EU-delegatie in derde landen mensenrechtenkwesties volledig met elkaar coördineren; verzoekt de EU-delegaties en de diplomatieke missies van de EU-lidstaten de bevordering en verdediging van de mensenrechten proactiever aan te pakken;

94. benadrukt dat het van belang is iets te doen aan de verkokering van de externe betrekkingen van de EU wat de mensenrechten betreft; pleit voor betere coördinatie op het gebied van mensenrechten tussen het directoraat-generaal Internationale Partnerschappen van de Commissie en de EDEO enerzijds en andere relevante directoraten-generaal, waaronder het directoraat-generaal Handel en het directoraat-generaal Migratie en Binnenlandse Zaken, en relevante EU-agentschappen, zoals Frontex en het EASO, anderzijds; is verheugd over de toegenomen coördinatie tussen de EU-delegaties en het hoofdkantoor van de EDEO en het directoraat-generaal Internationale Partnerschappen wat betreft dringende kwesties in verband met mensenrechtenverdedigers;
95. verzoekt alle EU-delegaties in derde landen meer steun te verlenen aan mensenrechtenverdedigers, overeenkomstig de EU-richtsnoeren ter zake, en leden van de democratische oppositie, activisten en leden van het maatschappelijk middenveld die in die landen in de gevangenis zitten, te bezoeken, hun situatie te monitoren, rechtszittingen bij te wonen en hun zaak aan de orde te stellen in de mensenrechtendialogen van de EU met de landen in kwestie;
96. benadrukt de belangrijke rol van de publieke en culturele diplomatie van de EU, alsook van internationale culturele betrekkingen, bij de bevordering van de mensenrechten en verzoekt de afdeling Strategische communicatie en prognose van de EDEO haar inspanningen op dit gebied op te voeren, waarvoor zij op de nodige middelen moet kunnen rekenen; benadrukt dat er in derde landen volledig moet worden gecommuniceerd over door EU gefinancierde of gesteunde mensenrechtenprogramma's; acht het van het grootste belang dat de mensenrechtenrichtsnoeren van de EU volledig worden toegepast in de EU-delegaties en de diplomatieke missies van de lidstaten;
97. verzoekt de Commissie, de EDEO en de lidstaten een echte Team Europa-aanpak te volgen, die inhoudt dat het Parlement regelmatig op zinvolle wijze wordt betrokken bij vergaderingen, bezoeken en andere officiële en niet-officiële activiteiten, in overeenstemming met de rol van het Europees Parlement als het enige rechtstreeks gekozen orgaan van de EU, dat de EU-burgers vertegenwoordigt;

o

o o

98. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de speciale vertegenwoordiger van de Europese Unie voor de mensenrechten, de regeringen en parlementen van de lidstaten, de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, de voorzitter van de 77e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, de voorzitter van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties, de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de mensenrechten en de delegatiehoofden van de Europese Unie.

TOELICHTING

Elk jaar keurt het Europees Parlement drie jaarverslagen goed over het buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid van de EU en het mensenrechtenbeleid.

Deze drie verslagen hebben betrekking op:

- de uitvoering van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid – jaarverslag 2023 (gebaseerd op het verslag van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlands en veiligheidsbeleid aan het Europees Parlement over het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid) – bevoegdheid van de commissie AFET,
- mensenrechten en democratie in de wereld en het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie – jaarverslag 2023 (gebaseerd op het jaarverslag van de EU over mensenrechten en democratie in de wereld in 2022) – bevoegdheid van de subcommissie DROI, en
- de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid – jaarverslag 2023 (gebaseerd op het verslag van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlands en veiligheidsbeleid aan het Europees Parlement over het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid) – bevoegdheid van de subcommissie SEDE.

In deze verslagen wordt de uitvoering van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, met inbegrip van het EU-beleid inzake mensenrechten en het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid, onder de loep genomen en beoordeeld. De verslagen vormen een essentieel onderdeel van de bijdrage van het Europees Parlement aan de beleidsvorming van de EU op het gebied van buitenlands beleid, met name wat betreft het versterkte controlerecht dat door het Verdrag van Lissabon aan het Europees Parlement is toegekend. Het is van essentieel belang dat het Europees Parlement reageert op de jaarverslagen van andere instellingen zodra die zijn gepubliceerd.

**BIJLAGE I:
INDIVIDUELE ZAKEN DIE SINDE DECEMBER 2022 DOOR HET EUROPEES
PARLEMENT ZIJN AANGEKAART**

LAND	ACHTERGROND	DOOR HET PARLEMENT ONDERNOMEN ACTIE
Persoon		
AFGHANISTAN		
Matiullah Wesa	<p>Matiullah Wesa is een prominente mensenrechtenverdediger die zich al ruim 14 jaar voor het recht op onderwijs voor meisjes inzette toen de Taliban in augustus 2021 de macht overnamen. Matiullah Wesa staat aan het hoofd van PenPath, een lokale niet-gouvernementele organisatie die opkomt voor het recht op onderwijs, met name voor meisjes. De mensenrechtenverdediger tracht de meest afgelegen delen van Afghanistan te bereiken door samen te werken met gemeenschapsleiders om scholen en bibliotheken te openen en door een mobiele school en bibliotheek naar afgelegen gebieden te brengen. Nadat de Taliban in augustus 2021 de controle over Afghanistan overnamen, heeft Matiullah Wesa zich duidelijk uitgesproken tegen het verbod op onderwijs voor meisjes en heeft hij een deur-tot-deur-campagne opgezet. Ook op sociale media komt hij actief voor deze rechten op.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 20 april 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de de facto autoriteiten van Afghanistan oproept om Matiullah Wesa en alle anderen die vanwege het uitoefenen van hun grondrechten gevangen worden gehouden, onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij te laten; verlangt dat hun rechten worden gerespecteerd, inclusief het recht op contact met familieleden en het recht op rechtsbijstand; - de Europese Dienst voor extern optreden en de lidstaten verzoekt directe of indirecte druk op de de facto autoriteiten van Afghanistan uit te oefenen om de vrijlating te bewerkstelligen van Matiullah Wesa en andere activisten die op willekeurige gronden worden vastgehouden, waaronder Rasul Abdi Parsi, Noorayel Kaliwal en Mortaza Behboudi.

<p>ALGERIJE</p> <p>Ihsane El-Kadi</p>	<p>Ihsane El-Kadi, een vooraanstaande Algerijnse journalist en manager van Interface Médias, een van de laatste onafhankelijke mediabedrijven in Algerije, met de onlinekanalen Radio M en Maghreb Emergent, is in de nacht van 23 op 24 december 2022 zonder aanhoudingsbevel gearresteerd.</p> <p>Op 2 april 2023 heeft een Algerijnse rechtbank El-Kadi veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijf jaar, waarvan twee met uitstel, een boete van 700 miljoen Algerijnse dinar, de ontbinding van zijn mediabedrijf en de inbeslagneming van het bedrijfsvermogen, na hem op grond van de artikelen 95 en 95 bis van het Algerijnse wetboek van strafrecht schuldig te hebben bevonden op basis van ongegronde aantijgingen inzake “het ontvangen van middelen voor politieke propaganda” en “het in gevaar brengen van de staatsveiligheid”; de behandeling van zijn beroep zal in de tweede helft van mei 2023 plaatsvinden.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 11 mei 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er bij de Algerijnse autoriteiten op aandringt Ihsane El-Kadi en al degenen die willekeurig worden vastgehouden op beschuldiging van uitoefening van hun recht op vrije meningsuiting, onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij te laten; - de Algerijnse autoriteiten verzoekt de fundamentele vrijheden, met name de mediavrijheid, zoals verankerd in artikel 54 van de Algerijnse grondwet, te eerbiedigen en te handhaven, gesloten mediakanalen te heropenen en een einde te maken aan de arrestatie en opsluiting van politieke activisten, journalisten, mensenrechtenverdedigers en vakbondsleden; zijn solidariteit betuigt met Algerijnse burgers die sinds 2019 vreedzaam protesteren; - bij de Algerijnse autoriteiten aandringt op wijziging van de veiligheidsgerelateerde bepalingen van het wetboek van strafrecht die worden gebruikt om de vrije meningsuiting strafbaar te stellen, met inbegrip van de artikelen 95 bis en 196 bis, en wetten ter beperking van de vrijheid van meningsuiting in overeenstemming te brengen met de internationale mensenrechtennormen, met name het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, dat Algerije heeft geratificeerd.
---	---	--

<p>AZERBEIDJZAN</p> <p>Gubad Ibadoghlu</p>	<p>Dr. Gubad Ibadoghlu is een gerenommeerd politiek econoom en een prominent oppositielid. Hij is bekend vanwege zijn kritiek op de Azerbeidzjaanse regering, met name wegens corruptie, inefficiënt beheer van overheidsfinanciën en gebrek aan budgettaire transparantie; hij is voorzitter van de Azerbeidzjaanse Beweging voor democratie en welvaart, maar de registratie van deze beweging wordt consequent geweigerd.</p> <p>Hij is op 23 juli 2023 op brute wijze aangevallen en willekeurig gevangengenomen, wordt op grond van dubieuze beschuldigingen gevangengehouden, heeft slechts beperkt contact met zijn familie en advocaat, wordt naar verluidt onmenselijk behandeld en lijdt aan ernstige gezondheidsproblemen die medische zorg vereisen; er hangt hem een gevangenisstraf van maximaal 12 jaar op grond van valse aanklachten boven het hoofd.</p> <p>Het EHRM heeft tijdelijke voorlopige maatregelen genomen waarmee de regering van Azerbeidzjan wordt gelast dringende maatregelen te nemen ter bescherming van zijn gezondheid.</p> <p>Geloofwaardige onafhankelijke organisaties maken momenteel melding van maar liefst 200 politieke gevangenen in Azerbeidzjan, waaronder journalisten, burgerrechtenactivisten en oppositieleiden, terwijl andere Azerbeidzjaanse mensenrechtenactivisten, zoals Mahammad Mirzali, ook buiten de nationale grenzen worden bedreigd.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 14 september 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van Gubad Ibadoghlu eist; nadrukkelijk verlangt dat hem onmiddellijk toegang wordt verleend tot adequate medische zorg en geneesmiddelen; onderstreept dat de wegens zijn maatschappelijk activisme tegen hem ingediende aanklachten verzonnen en politiek gemotiveerd zijn; - er bij de Azerbeidzjaanse autoriteiten op aandringt alle politieke gevangenen, onafhankelijke journalisten en verdedigers van de mensenrechten vrij te laten, alle politiek gemotiveerde aanklachten tegen hen in te trekken en de repressie buiten het grondgebied van Azerbeidzjan een halt toe te roepen; - aandringt op een onafhankelijk onderzoek naar de gemelde mishandeling van Gubad Ibadoghlu en de schendingen van diens rechten op een eerlijk proces; de Azerbeidzjaanse autoriteiten voorts verzoekt om intrekking van het voor zijn familieleden geldende uitreisverbod; - Azerbeidzjan verzoekt de mensenrechten van zijn burgers te beschermen en te zorgen voor een vrije en veilige omgeving waarin het recht op vrijheid van meningsuiting, vergadering en vereniging vreedzaam kan worden uitgeoefend.
--	--	--

<p>BAHREIN</p> <p>Abdulahdi Al-Khawaja, Dr. Abduljalil Al-Singace, Naji Fateel, Abdulwahab Hussain, Ali Hajee, Sheikh Ali Salman and Hassan Mshaima, Mohamed Ramadan, Husain Ali Moosa, Maher Abbas al-Khabbaz, Salman Isa Ali Salman, Hussein Abdullah Khalil Ebrahim, Mohammad Radhi Abdulla Hassan, Sayed Ahmed Fuad Abbas Isa Ahmed Al-Abar, Hussein Ali Mahdi Jasim Mohamed, Hussein Ebrahim Ali Hussein Marzooq, Moosa Abdallah Moosa Jafaar, Hussain Abdullah Marhoon Rashid and Zuhair Ebrahim Jasim Abdullah</p>	<p>Mensenrechtenverdediger Abdulahdi al-Khawaja, een Deens-Bahreïnse burger, medeoprichter van het “Bahrain Center for Human Rights” en het “Gulf Center for Human Rights”, en winnaar van de Martin Ennals-prijs 2022, zit al elf jaar in de gevangenis in het kader van een levenslange gevangenisstraf voor het vervullen van een leidende rol bij protesten waarbij democratische hervormingen werden geëist tijdens de volksopstand in Bahrein in 2011.</p> <p>Dr. Abduljalil Al-Singace, Naji Fateel, Abdulwahab Hussain, Ali Hajee, Sheikh Ali Salman and Hassan Mshaima, Mohamed Ramadan, Husain Ali Moosa, Maher Abbas al-Khabbaz, Salman Isa Ali Salman, Hussein Abdullah Khalil Ebrahim, Mohammad Radhi Abdulla Hassan, Sayed Ahmed Fuad Abbas Isa Ahmed Al-Abar, Hussein Ali Mahdi Jasim Mohamed, Hussein Ebrahim Ali Hussein Marzooq, Moosa Abdallah Moosa Jafaar, Hussain Abdullah Marhoon Rashid and Zuhair Ebrahim Jasim Abdullah zijn politieke gevangenen in Bahrein.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 15 december 2022 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er bij Bahrein op aandringt Abdulhadi al-Khawaja en andere gedetineerden vrij te laten en de gerechtelijke pesterijen, intimidatie, foltering en het ontbreken van een eerlijke rechtsgang waarmee hij en andere politieke gevangenen en hun families nog steeds te maken hebben, veroordeelt; - er bij alle EU-ambtenaren en vertegenwoordigers van EU-lidstaten die Bahrein bezoeken op aandringt de gevangenen te bezoeken en mensenrechtenverdedigers te ontmoeten, en de zaak van Abdulhadi al-Khawaja en alle andere mensenrechtenverdedigers in het land zowel publiekelijk als particulier te blijven aankaarten en hun onvoorwaardelijke vrijlating te eisen.
---	---	---

<p>BANGLADESH</p> <p>Odhikar Organisation</p>	<p>Odhikar, een toonaangevende mensenrechtenorganisatie, heeft al meer dan tien jaar te maken gehad met intimidatie en criminalisering, onder meer doordat de kwalificatie van deze organisatie als ngo is opgeheven.</p> <p>Tegen twee bestuursleden van Odhikar, Adilur Rahman Khan en ASM Nasiruddin Elan, zijn zware strafrechtelijke aanklachten ingediend, en de uitspraak in deze zaak is gedaan op 14 september 2023; in deze zaak is het recht op een eerlijke procesgang niet nageleefd, hetgeen op grote schaal is bekritiseerd.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 14 september 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zijn diepe bezorgdheid uitspreekt over de verslechterende mensenrechtensituatie in Bangladesh; erop aandringt dat de regering van Bangladesh een veilige en ondersteunende omgeving voor ngo's, mensenrechtenactivisten en religieuze minderheden waarborgt en haar internationale verplichtingen nakomt, met name in het kader van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten; - de gevangenisstraf betreurt die de cyberrechtbank van Dhaka op 14 september 2023 heeft opgelegd aan de secretaris van Odhikar, Adilur Rahman Khan, en aan de directeur, ASM Nasiruddin Elan; er bij de regering van Bangladesh op aandringt deze straf onmiddellijk en onvoorwaardelijk in te trekken en de registratie van Odhikar te herstellen, en ervoor te zorgen dat maatschappelijke organisaties toegang krijgen tot goedgekeurde buitenlandse subsidies; - eraan herinnert dat er in het kader van de "alles-behalve-wapens"-regeling een proces van versterkte samenwerking met Bangladesh gaande is vanwege zijn ernstige schendingen van internationale verdragen; van mening is dat de zaak Odhikar een betreuenswaardige stap achteruit is, die gevolgen heeft voor de vraag of de EBA-preferenties op Bangladesh van toepassing blijven.
---	--	--

<p>BELARUS</p> <p>Ales Bjaljatski, Zmitser Salawjov, Oeladimir Labkovitsj, Leanid Soedalenka, Tatsjana Lasitsa, Andrzej Poczobut</p>	<p>Ales Bjaljatski, een vooraanstaande mensenrechtenactivist, oprichter en voorzitter van het mensenrechtencentrum Vjasna en winnaar van de Nobelprijs voor de vrede en de Sacharovprijs, is op 12 februari 2022 gearresteerd en in voorlopige hechtenis gesteld. Hij is tussen 2011 en 2014 gevangengezeten en opnieuw in 2021, in de nasleep van de massale prodemocratische demonstraties na de presidentsverkiezingen van 2020. Hij is tijdens een politiek gemotiveerd proces veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf.</p> <p>Mede-mensenrechtenverdedigers Zmitser Salawjov en Oeladimir Labkovitsj zijn in maart 2021 tijdens een politiek gemotiveerd proces veroordeeld tot respectievelijk acht en zeven jaar gevangenisstraf.</p> <p>Leanid Soedalenka, advocaat van de afdeling van Vjasna in Homel, en Tatsjana Lasitsa, een vrijwilliger van Vjasna, zijn in november 2021 veroordeeld tot</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 15 maart 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de Belarussische autoriteiten herinnert aan hun verplichtingen om de mensenrechten van alle burgers van Belarus te eerbiedigen, waaronder het recht op vrijheid van meningsuiting, vreedzame vergadering en vereniging; - erop aandringt dat de fundamentele vrijheden en de mensenrechten, de rechtsstaat en een functionerende onafhankelijke rechterlijke macht in Belarus worden gewaarborgd; - zijn oproep aan de Belarussische autoriteiten herhaalt om onmiddellijk alle doodvonnissen om te zetten en een acuut moratorium op de toepassing van

	<p>respectievelijk drie en tweeënhalft jaar gevangenisstraf.</p> <p>Andrzej Poczobut, journalist en lid van de Bond van Polen in Belarus, werd op 18 maart 2021 gearresteerd en later tot drie jaar gevangenisstraf veroordeeld op beschuldiging van “het publiekelijk beledigen van de president van Belarus” en “het aanzetten tot etnische haat”; hij werd veroordeeld tot acht jaar gevangenisstraf.</p>	<p>de doodstraf in te stellen als een stap in de richting van de volledige en permanente afschaffing daarvan;</p> <p>- erop aandringt een einde te maken aan de discriminatie van vrouwen en kwetsbare groepen, waaronder personen die tot minderheden behoren, personen met een handicap en lhbtqi-personen.</p>
<p>BELARUS</p> <p>Viktar Babaryka Maryia Kalesnikava, Maksim Znak, Sjarhej Tsichanowski, Pavel Seviarynets, Mikalai Statkevitsj, Andrzej Poczobut, Aljaksandr Vichor, Dzianis Koezniatsov, Vitold Asjoerak, Mikalai Klimovich</p>	<p>Voormalig presidentskandidaat Viktar Babaryka is veroordeeld tot 14 jaar gevangenisstraf op grond van politiek gemotiveerde aanklachten; hij is ook in het ziekenhuis opgenomen met sporen van fysiek geweld en moest geopereerd worden; zijn advocaten en familieleden krijgen geen informatie over hem en krijgen geen contact met hem.</p> <p>Oppositieleiders Maryia Kalesnikava, Maksim Znak, Sjarhej Tsichanowski, Pavel Seviarynets en Mikalai Statkevitsj zitten in volledige isolatie en er komt helemaal geen informatie over hen naar buiten.</p> <p>De gevangenneming van Andrzej Poczobut, een Poolse minderheidsleider in Belarus, is een voorbeeld van de vervolging van nationale minderheden die plaatsvindt in Belarus.</p> <p>Gevangenen krijgen geen tijdige medische bijstand of juridische bijstand; er zijn in Belarus 1 500 politieke gevangenen en Aljaksandr Vichor, Dzianis Koezniatsov, Vitold Asjoerak en Mikalai Klimovich zijn in gevangenschap overleden.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 11 mei 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <p>- er bij de Belarussische autoriteiten op aandringt onmiddellijk een einde te maken aan de mishandeling van Viktar Babaryka en andere politieke gevangenen, en te zorgen voor goede medische bijstand en toegang tot advocaten, familieleden, diplomaten en internationale organisaties, zodat beoordeeld kan worden hoe ze eraan toe zijn, en zodat hulp kan worden geboden;</p> <p>- aandringt op onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van Viktar Babaryka en zijn zoon Edoeard, en van Mariya Kalesnikava, Maksim Znak, Sjarhei Tsichanowski, Pavel Seviarynets, Mikalai Statkevitsj, Raman Pratasevitsj, Andrzej Poczobut, Ales Bialiatski en alle andere politieke gevangenen in Belarus;</p> <p>- er bij de EU en de lidstaten op aandringt een gericht EU-steunprogramma te ontwikkelen om slachtoffers van politieke onderdrukking te helpen, onder</p>

		meer door asielprocedures te verbeteren en politieke vluchtelingen tijdelijk verblijf in de EU te bieden.
CAMBODJA Kem Sokha	Kem Sokha , de voormalige voorzitter van de Cambodjaanse Nationale Reddingspartij (CNRP), werd in 2017 gearresteerd op beschuldiging van samenzwering met als doel premier Hun Sen af te zetten, en werd in voorlopige hechtenis gesteld tot zijn voorwaardelijke vrijlating in huisarrest op 10 september 2018. De stedelijke rechtbank van Phnom Penh heeft Kem Sokha veroordeeld tot 27 jaar gevangenisstraf – die hij tijdelijk mag uitzitten onder huisarrest – en heeft zijn actieve en passieve stemrecht voor onbepaalde tijd opgeschort.	Het Europees Parlement nam op 16 maart 2023 een resolutie aan waarin het: - aandringt op de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van Kem Sokha en alle oppositieleden en activisten die op grond van politiek gemotiveerde aanklachten zijn veroordeeld of gedetineerd; - de Cambodjaanse autoriteiten oproept om in juli 2023 vrije en eerlijke verkiezingen te waarborgen, en alle politieke partijen toe te staan gelijke, vrije en transparante verkiezingscampagnes te voeren onder toezicht van een inclusievere en transparantere nationale kiescommissie; - aandringt op onmiddellijk herstel van de CNRP zodat de partij aan de verkiezingen van

		<p>2023 kan deelnemen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - de autoriteiten verzoekt een eind te maken aan alle vormen van bedreiging, intimidatie en politiek gemotiveerde strafrechtelijke beschuldigingen van oppositieleden, vakbondsleden, mensenrechtenactivisten, het maatschappelijk middenveld en mediafiguren, en de opheffing van VOD onmiddellijk ongedaan te maken.
<p>TSJETSJENIË</p> <p>Zarema Moesajeva</p>	<p>Zarema Moesajeva is de echtgenote van Saidi Jangoelbajev, voormalig rechter bij het Tsjetsjeense Hooggerechtshof, en de moeder van mensenrechtenverdediger Aboebakar Jangoelbajev en de oppositiebloggers Ibrahim en Bajsangoer Jangoelbajev.</p> <p>Zarema Moesajeva's drie zonen steken hun kritiek ten aanzien van de leider van de Tsjetsjeense Republiek, Ramzan Kadyrov, en zijn autocratische bewind niet onder stoelen of banken; Kadyrov heeft er publiekelijk mee gedreigd de familieleden van Jangoelbajev "uit te schakelen".</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 5 oktober 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de ontvoering en politiek gemotiveerde opsluiting van Zarema Moesajeva met klem veroordeelt en beschouwt als een vergelding voor de gerechtvaardigde mensenrechtenactiviteiten en politieke standpunten van haar zonen; - er bij de Tsjetsjeense autoriteiten op aandringt mevrouw Moesajeva onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij te laten, haar behoorlijke medische zorg te bieden en onmiddellijk een einde te maken aan alle intimidatie van het maatschappelijk middenveld en de oppositie; - er bezorgd over is dat de mensenrechtenadvocaten die aan de zaak werkten, Aleksandr

		<p>Nemov, Aleksandr Savin, Natalia Dobronravova en Aleksandr Karavaev, zowel vóór als tijdens het proces tegen Moesajeva het doelwit waren van surveillance als een vorm van intimidatie;</p> <p>- de wrede aanval op advocaat Aleksandr Nemov en journalist Elena Milasjina van 4 juli 2023 en de hardhandige onderdrukking van mensenrechtenverdedigers en onafhankelijke media, onder meer in de zaken van de advocaten Natalia Dobronravova, Sergej Babinets en Oleg Chabibrachmanov, met klem veroordeelt; er bij de bevoegde autoriteiten op aandringt een transparant en grondig onderzoek naar deze aanvallen te voeren en de daders ter verantwoording te roepen.</p>
<p>EGYPTE</p> <p>Hisham Kassem</p>	<p>Hisham Kassem is een belangrijke liberale stem in Egypte, alsmede uitgever en pleitbezorger van mediavrijheid en de rechtsstaat.</p> <p>In de aanloop naar de presidentsverkiezingen van december 2024 heeft hij een centrale rol gespeeld bij de oprichting van de coalitie van liberale oppositiepartijen en -politici “Free Current”, waarbij hij kritiek heeft geleverd op de economische en politieke staat van dienst van de regering.</p> <p>Hij werd vastgehouden op grond van smaad en laster wegens een online post waarin voormalig minister Abu Eita werd bekritiseerd en weigerde het equivalent van 150 EUR te betalen voor zijn borgtocht. In augustus 2023 werd hij gearresteerd op grond van soortgelijke aanklachten en op 16 september 2023 werd hij door de rechtbank voor economische misdrijven van Caïro veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf en een boete; hij is in</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 5 oktober 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <p>- de Egyptische autoriteiten verzoekt Hisham Kassem onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij te laten en alle politiek gemotiveerde aanklachten tegen hem in te trekken;</p> <p>- het belang van geloofwaardige, vrije en eerlijke verkiezingen onderstreept; er bij de autoriteiten op aandringt een einde te maken aan de intimidatie van vreedzame oppositieleden, zoals aspirant-presidentskandidaat en voormalig parlements lid Ahmed El Tantawy; zijn diepe bezorgdheid uitspreekt over het restrictieve verkiezingsproces in Egypte; eraan herinnert dat wetten inzake smaad niet kunnen worden gebruikt om politieke</p>

	<p>beroep gegaan en de rechtbank heeft zijn hoorzitting uitgesteld tot 7 oktober 2023.</p> <p>Zijn rechten van verdediging werden onvoldoende beschermd, zijn advocaten kregen vóór het proces geen toegang tot zijn dossier en dat de autoriteiten hebben hem zijn recht op een openbare hoorzitting ontnomen en de media en diplomatieke vertegenwoordigers belet daarbij aanwezig te zijn.</p>	<p>tegenstanders op te sluiten;</p> <ul style="list-style-type: none"> - er bij de autoriteiten op aandringt de rechtsstaat, de vrijheid van meningsuiting, de pers, de media en vereniging, en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te handhaven, een einde te maken aan de onderdrukking van de oppositie door middel van willekeurige detentie, digitaal toezicht, gedwongen verdwijningen en foltering, om de tienduizenden gevangenen die willekeurig worden vastgehouden omdat zij hun mening vreedzaam hebben geuit, waaronder Alaa Abdel Fattah en twintig journalisten, onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij te laten, en onlinecensuur tegen onafhankelijke media op te heffen; ingenomen is met de vrijlating van een beperkt aantal ten onrechte vastgehouden politieke gevangenen zoals Patrick Zaki.
<p>EQUATORIAAL-GUINEA</p> <p>Julio Obama Mefuman, Feliciano Efa Mangue, Martín Obiang Ondo Mbasogo, Bienvenido Ndong Ono</p>	<p>Julio Obama Mefuman had de dubbele Spaanse en Equatoriaal-Guinese nationaliteit en was lid van de Equatoriaal-Guinese oppositiebeweging Movimiento para la Liberacion de Guinea Ecuador Tercera (MLGE3R). Eind 2019 werd hij in Zuid-Sudan ontvoerd en met het presidentiële vliegtuig van Teodoro Obiang naar Equatoriaal-Guinea gevlogen. Obama Mefuman kreeg geen consulaire bijstand, werd zonder garanties voor een eerlijk proces berecht en in maart 2020 in Equatoriaal-Guinea veroordeeld tot 60 jaar gevangenisstraf op beschuldiging van terrorisme en deelname aan een vermeende poging tot staatsgreep tegen president Obiang in 2017. Hij overleed op 15 januari 2023 in Mongomo.</p> <p>Julio Obama Mefuman en Feliciano Efa</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 16 februari 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de dood van de Spaanse burger Obama Mefuman in gevangenschap ten stelligste veroordeelt en het Equatoriaal-Guinese dictatoriale regime daarvoor verantwoordelijk stelt; - vraagt dat zijn lichaam wordt gerepatrieerd en dat de drie resterende leden van de MLGE3R worden vrijgelaten; - de barbaarse onderdrukking van mensenrechtenverdedigers door Equatoriaal-Guinea en het gebrek aan democratische ruimte voor

	<p>Mangue hebben de dubbele Spaanse en Equatoriaal-Guinese nationaliteit en Martín Obiang Ondo Mbasogo en Bienvenido Ndong Ono zijn Equatoriaal-Guinese onderdanen. Zij waren ook lid van dezelfde oppositiegroepering en zijn ook ontvoerd en samen met Julio Obama Mefuman gevangengezet.</p>	<p>politieke tegenstanders en critici van de regering ten stelligste veroordeelt;</p> <ul style="list-style-type: none"> - de autoriteiten in Equatoriaal-Guinea dringend vraagt de internationale mensenrechtenwetgeving na te leven en ervoor te zorgen dat alle gedetineerden worden beschermd tegen foltering en mishandeling, in humane omstandigheden worden vastgehouden, een eerlijk proces krijgen en toegang krijgen tot hun familie en advocaten.
<p>ESWATINI (SWAZILAND)</p> <p>Thulani Maseko, Mthandeni Dube, Mduduzi Bacede Mabuza</p>	<p>Thulani Maseko was een prominente mensenrechten- en vakbondsadvocaat en voorzitter van de Eswatinische prodemocratische organisatie “Multi-Stakeholder Forum”, die bekend was om zijn inspanningen ter bevordering van de democratie, de rechtsstaat, goed bestuur en de mensenrechten. Op 21 januari 2023 is hij thuis om het leven gebracht, enkele uren nadat koning Mswati III dreigementen had geuit tegen leden van de prodemocratische beweging in Eswatini.</p> <p>Mthandeni Dube en Mduduzi Bacede Mabuza zijn leden van het Eswatinische parlement en zitten sinds juli 2021 in de gevangenis.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 16 februari 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de moord op Thulani Maseko veroordeelt; - de wijdverbreide schendingen van de mensenrechten in Eswatini veroordeelt en aandringt op de onmiddellijke vrijlating van alle politieke gevangenen en op de onmiddellijke beëindiging van de intimidatie van, het geweld tegen en de druk op mensenrechtenverdedigers, vakbondsleden, prodemocratische activisten en politici; - de autoriteiten in Eswatini aanspoort om de mensenrechten, waaronder de vrijheid van meningsuiting, vrijheid van vereniging en vrijheid van vreedzame vergadering, te eerbiedigen, te bevorderen en te beschermen.

<p>GEORGIË</p> <p>Micheil Saakasjvili</p>	<p>Micheil Saakasjvili, voormalig president van Georgië, was hoofd van de Nationale Hervormingsraad van Oekraïne. Na acht jaar ballingschap werd hij in oktober 2021 gearresteerd bij zijn terugkeer naar Georgië. Sindsdien wordt hij om politieke redenen door de Georgische autoriteiten gevangengehouden en zijn gezondheid is al die tijd zeer ernstig achteruitgegaan.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 15 februari 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de Europese Raad en de Commissie oproept om zich actiever in te zetten voor de vrijlating van voormalig president Micheil Saakasjvili en hem de kans te bieden een goede medische behandeling in het buitenland te ondergaan; - zijn oproep aan de Georgische autoriteiten herhaalt om voormalig president Micheil Saakasjvili vrij te laten en hem in staat te stellen een passende medische behandeling in het buitenland te ondergaan, omdat dit vanuit humanitair oogpunt wenselijk is en kan bijdragen tot vermindering van de politieke polarisatie; benadrukt dat de situatie van Micheil Saakasjvili eens te meer aantoont hoe belangrijk het is dat het rechtsstelsel daadwerkelijk wordt hervormd.
<p>GEORGIË</p> <p>Tamaz Gintoeri</p>	<p>De Georgiër Tamaz Gintoeri is door de Russische bezettingsmacht gedood in het dorp Kirbali, vlak bij de administratieve grens.</p> <p>De Russische bezettingsmacht heeft ook Levan Dotiasjvili ontvoerd en vervolgens na internationale druk weer vrijgelaten.</p> <p>De Russische bezetters laten de brute moord op intern ontheemde Georgische burgers, waaronder Artsjil Tatoenasjvili, Giga Otchozoria en Davit Basjaroeli, en de dood van Irakli Kvaratschelia onbestraft; Anderen, zoals Irakli Beboea, worden nog steeds gevangen gehouden.</p> <p>In 2018 heeft de Georgische regering de “Otchozoria-Tatoenasjvili”-lijst</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 23 november 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de moord op Tamaz Gintoeri en de illegale ontvoering van Levan Dotiasjvili met klem veroordeelt; aandringt op een grondig onderzoek naar deze en andere moorden; eist dat de verantwoordelijken rekenschap moeten afleggen en voor de rechter worden gebracht; - andermaal zijn onwrikbare steun betuigt voor de soevereiniteit en territoriale integriteit van Georgië binnen zijn internationaal erkende grenzen; de illegale bezetting van

	<p>goedgekeurd, waarin personen zijn opgenomen die beschuldigd worden van en veroordeeld zijn wegens mensenrechtenschendingen in de bezette gebieden.</p>	<p>Abchazië en Tschinvali/Zuid-Ossetië door Rusland en de aanhoudende illegale afbakening van “grenzen” en de invoering van “paspoorten” in die regio’s ten stelligste veroordeelt; er bij Rusland op aandringt om het door de EU bemiddelde staakt-het-vuren van 12 augustus 2008 volledig ten uitvoer te leggen en alle bezettingstroepen onvoorwaardelijk terug te trekken.</p>
<p>HONGKONG</p> <p>Jimmy Lai, Albert Ho, Benny Tai, Chow Hang-Tung, Lee Cheuk-yan, Joshua Wong, Cyd Ho</p>	<p>Jimmy Lai wordt sinds februari 2021 op basis van verzonnen beschuldigingen vastgehouden en wordt op grond van de nationale veiligheidswet beschuldigd van samenspanning met buitenlandse troepen en van fraude. Zijn proces is in september 2023 van start gegaan en er hangt hem een levenslange gevangenisstraf boven het hoofd. Zijn Britse advocaat heeft geen toestemming gekregen om hem tijdens het proces te vertegenwoordigen; Verschillende onafhankelijke mediakanalen, zoals Apple Daily en Stand News, hebben hun activiteiten moeten stopzetten.</p> <p>Jimmy Lai, Albert Ho, Benny Tai, Chow Hang-Tung, Lee Cheuk-yan, Joshua Wong en Cyd Ho zijn politieke gevangenen die in zeer moeilijke omstandigheden gevangen worden gehouden gedurende een lange periode van voorlopige hechtenis, en velen van hen kampen met ernstige gezondheidsproblemen.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 15 juni 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er bij de regering van Hongkong op aandringt om Jimmy Lai en alle andere prodemocratische vertegenwoordigers en activisten die hun vrijheid van meningsuiting en hun fundamentele en mensenrechten hebben uitgeoefend, onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij te laten en alle aanklachten tegen hen te laten vallen; - de EDEO verzoekt het Bureau van de EU in Hongkong voldoende te ondersteunen bij het intensiveren van de waarneming van rechtszaken, in overleg met de vertegenwoordigingen van EU-lidstaten en gelijkgezinde landen, bij het monitoren van de mensenrechten door het afleggen van publieke verklaringen, en het opzetten van een contactpunt voor de mensenrechten ten behoeve van mensenrechtenactivisten en het aankaarten van hun zaak bij de autoriteiten op alle niveaus; het Bureau van de EU verzoekt om een gevangenisbezoek aan te vragen; - de pogingen van de Chinese

		<p>autoriteiten om de gemeenschappen van de Hongkongse diaspora in de EU aan te pakken, veroordeelt; de lidstaten nogmaals verzoekt uitleveringsverdragen met de Volksrepubliek China en Hongkong op te schorten.</p>
<p>IRAN</p> <p>Jina Mahsa Amini, vreedzame demonstranten Alireza Akbari, Ahmadreza Djalali, Fariba Adelkhah, Oliver Candecasteele, Cécile Kohler, Benjamin Brière, Mohammad Ghobadlou</p>	<p>Jina Mahsa Amini was een 22-jarige Koerdisch-Iraanse vrouw die in Teheran werd gearresteerd door de Iraanse “zedepolitie” omdat ze zich niet zou hebben gehouden aan de wettelijke verplichting om een hoofddoek te dragen. Ze werd zwaar gemarteld en overleed op 16 september 2022 in politiebewaring; er heeft geen diepgaand onderzoek plaatsgevonden.</p> <p>Alireza Akbari, de voormalige onderminister van Defensie van Iran, die de Britse en de Iraanse nationaliteit had, is veroordeeld voor spionage voor het Verenigd Koninkrijk in Iran, iets wat hij ontkende, en is ter dood veroordeeld en geëxecuteerd.</p> <p>De Zweeds-Iraanse dr. Ahmadreza Djalali, specialist op het gebied van de spoedeisende geneeskunde en wetenschapper aan de Belgische Vrije Universiteit Brussel en de Italiaanse Università del Piemonte Orientale, is op 24 april 2016 door de Iraanse veiligheidsdiensten gearresteerd. Hij is in oktober 2017 ter dood veroordeeld wegens vermeende spionage na een uiterst oneerlijk proces op grond van een door foltering afgedwongen bekentenis. Hooggerechtshof van Iran heeft het vonnis op 17 juni 2018 bekrachtigd.</p> <p>De Frans-Iraanse onderzoekster Fariba Adelkhah is in juni 2019 opgepakt en is wegens “ondermijning van de nationale veiligheid” tot vijf jaar gevangenisstraf veroordeeld.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 19 januari 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er bij de autoriteiten van de Islamitische Republiek op aandringt te zorgen voor de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van alle demonstranten die ter dood zijn veroordeeld, waaronder Mohammed Boroughani, Mohammad Ghobadlou, Hamid Ghare Hassanlou, Mahan Sadrat Marani, Hossein Mohammadi, Manouchehr Mehman Navaz, Sahand Nourmohammad-Zadeh, Saman Seydi, Reza Arya, Saleh Mirhashemi Baltaghi, Saeed Yaqoubi Kordafli, Javad Rouhi, Arshia Takdastan en Mehdi Mohammadifard; het ten stelligste veroordeelt dat strafvervolging en doodstraffen door het Iraanse regime als wapen zijn ingezet om critici de mond te snoeren en mensen te straffen voor de uitoefening van hun grondrechten; de Islamitische Republiek oproept om haar wetboek te herzien en moharebeh (“vijandschap tegen God”) en mofsed-e-filarz (“corruptie op aarde”) als strafbare feiten af te schaffen; - het Iraanse regime oproept om een internationaal, onpartijdig en doeltreffend onderzoek door een onafhankelijke bevoegde autoriteit, in samenwerking met

	<p>De Belg Olivier Vandecasteele is op grond van een resem valse beschuldigingen veroordeeld tot in totaal veertig jaar gevangenisstraf en tientallen zweepslagen. De veroordeling is uitgesproken nadat de hoogste Belgische rechtbank een controversieel bilateraal verdrag inzake de uitwisseling van gevangenen had opgeschort, op basis waarvan de Iraanse diplomaat Assadollah Assadi, die in België voor een poging tot terrorisme was veroordeeld, naar de Islamitische Republiek Iran teruggestuurd had kunnen worden in ruil voor de vrijlating van Olivier Vandecasteele.</p> <p>Cécile Kohler, lerares en vakbonds lid, en haar partner Jacques Paris, alsook Benjamin Brière, werden in mei 2020 gearresteerd en wegens “spionage” tot acht jaar en acht maanden gevangenisstraf veroordeeld.</p>	<p>internationale organisaties, mogelijk te maken naar de mensenrechtenschendingen door het regime, waaronder de moord op Jina Mahsa Amini, de moord op honderden demonstranten en de foltering en mishandeling van degenen die willekeurig door de Islamitische Republiek worden vastgehouden;</p> <ul style="list-style-type: none"> - aandringt op de onmiddellijke vrijlating van alle personen die worden vastgehouden wegens hun betrokkenheid bij vreedzame demonstraties, en van alle politieke gevangenen; vraagt om gerichte beperkende maatregelen op grond van Verordening (EU) nr. 359/2011 voor alle rechters die vonnissen tegen demonstranten uitspreken; - eist dat het Iraanse regime alle mensenrechtenverdedigers vrijlaat; het Iraanse regime verzoekt te stoppen met het vervolgen van mensenrechtenverdedigers in Iran en onder alle omstandigheden te garanderen dat zij hun legitieme mensenrechtenactiviteiten kunnen uitvoeren zonder vrees voor represailles en vrij van alle beperkingen, met inbegrip van gerechtelijke intimidatie; - er bij de Iraanse autoriteiten op aandringt alle gearresteerde EU-onderdanen onmiddellijk vrij te laten en alle aanklachten tegen hen in te trekken; de veroordeling van de Belgische medewerker van een niet-gouvernementele organisatie (ngo), Olivier Vandecasteele, tot 40 jaar gevangenisstraf, 74 zweepslagen en een boete van 1 miljoen euro op grond van valse
--	--	--

		<p>beschuldigingen van spionage, en de detentie en de terdoodveroordeling van de Zweed Ahmadreza Djalali, alsmede het cynische gebruik door de Islamitische Republiek van gijzeldiplomatie om de vrijlating af te dwingen van de veroordeelde terrorist Asadollah Asadi, met klem veroordeelt; aandringt op de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating en veilige repatriëring van Ahmadreza Djalali en Olivier Vandecasteele en van de zeven Franse burgers die nog steeds in Iran worden vastgehouden, waaronder Cécile Kohler; de executie in Iran van de Iraans-Britse staatsburger Alireza Akbari in de krachtigste bewoordingen veroordeelt.</p>
<p>MAROKKO</p> <p>Omar Radi, Taoufik Bouachrine, Soulaimane Raissouni, Ignacio Cembrero, Maati Monjib, Nasser Zefzafi</p>	<p>De onafhankelijke onderzoeksjournalist Omar Radi, die verslag deed van de Hirak-protesten en corruptieschandalen bij de overheid, zit sinds juli 2020 in de gevangenis en is in juli 2021 veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf wegens verzonnen beschuldigingen van spionage en verkrachting.</p> <p>Taoufik Bouachrine en Soulaimane Raissouni zijn journalisten en zijn gearresteerd en tot vijf jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens seksuele misdrijven.</p> <p>Ook Ignacio Cembrero en Maati Monjib maken deel uit van de journalisten die onder digitaal toezicht staan, zijn geïntimideerd, met juridische aanklachten zijn bestookt en/of tot lange gevangenisstraffen zijn veroordeeld.</p> <p>Nasser Zefzafi was in 2018 finalist van de Sacharovprijs en is nu een politieke gevangene.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 19 januari 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er bij de Marokkaanse autoriteiten op aandringt om de vrijheid van meningsuiting en de mediavrijheid te eerbiedigen, gedetineerde journalisten en politieke gevangenen de garantie op een eerlijk proces te geven met alle waarborgen voor een eerlijke rechtsbedeling, hun onmiddellijke voorlopige vrijlating te bewerkstelligen en een einde te maken aan alle intimidatie van journalisten, hun advocaten en hun familieleden, en om hun internationale verplichtingen op het gebied van de mensenrechten na te komen in overeenstemming met de associatieovereenkomst tussen de EU en Marokko; - er bij de Marokkaanse autoriteiten op aandringt om een einde te maken aan hun

		surveillance van journalisten, onder meer via de Pegasus-spyware van NSO, en wetgeving vast te stellen en ten uitvoer te leggen om hen te beschermen; er bij lidstaten op aandringt om geen surveillancetechnologie naar Marokko te exporteren, in overeenstemming met de verordening tweemaal gebruik.
MYANMAR Leden van de NLD Journalisten	<p>Veertig politieke partijen in Myanmar zijn ontbonden, onder meer de Nationale Liga voor Democratie (NLD), omdat zij niet conform de wet inzake de registratie van politieke partijen geregistreerd waren bij het regime.</p> <p>De junta heeft sinds januari 2022 honderden leden van de NLD opgesloten, en sommigen van hen hebben in de gevangenis het leven gelaten.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 11 mei 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de junta met klem vraagt om alle politieke gevangenen meteen en onvoorwaardelijk vrij te laten; aandringt op de ogenblikkelijke beëindiging van de onwettige noodtoestand en van het willekeurige gebruik van geweld, het herstel van de burgerregering, de heroriëntering in de richting van democratie en de onverwijlde heropening van het parlement, met deelname van alle gekozen vertegenwoordigers; - de internationale gemeenschap met klem verzoekt alle politieke mogelijkheden aan te wenden om samen met de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (Asean) en andere regionale actoren een uitweg uit de crisis te vinden, en pleit in dit verband met name voor aanzienlijk meer ondersteuning voor de regering van nationale eenheid (National Unity Government of NUG) en democratische oppositiegroepen, de uitwerking van een wereldwijd wapenembargo tegen Myanmar en het renvooi van het land naar het Internationaal Strafhof.

<p>NIGER</p> <p>President Mohamed Bazoum</p>	<p>De democratisch verkozen president van Niger, Mohamed Bazoum, is op 26 juli 2023 samen met zijn vrouw en zoon onrechtmatig gearresteerd na een militaire staatsgreep onder leiding van generaal Abdourahamane Tchiani.</p> <p>Sindsdien wordt president Bazoum samen met zijn gezin in zijn woning vastgehouden in slechte omstandigheden, zonder voldoende voedsel of elektriciteit en met een beperkte toegang tot medische zorg.</p> <p>De onwettige opsluiting van president Bazoum en zijn gezin is bedoeld om de president aan te zetten tot ontslag; De junta heeft aangekondigd president Bazoum te zullen vervolgen wegens “hoogverraad” en “het ondermijnen van de staatsveiligheid”, misdrijven waarop de doodstraf kan staan.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 23 november 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de militaire staatsgreep van 26 juli 2023 met klem veroordeelt; oproept tot de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van president Bazoum en zijn gezin, en alle personen die willekeurig worden vastgehouden, en tot de intrekking van de aanklachten tegen hem; - verlangt dat de democratisch gekozen president Mohamed Bazoum onmiddellijk opnieuw tot president van Niger wordt benoemd en dat de grondwettelijke orde onmiddellijk wordt hersteld.
<p>NIGERIA</p> <p>Yahaya Sharif-Aminu</p>	<p>De Nigeriaanse zanger Yahaya Sharif-Aminu moest voor een hogere shariarechtbank in de staat Kano verschijnen en is daar zonder wettelijke vertegenwoordiging berecht en veroordeeld tot dood door ophanging wegens vermeende godslastering in een lied dat door de zanger was geschreven en op sociale media was gedeeld, waarin naar verluidt ontterende taal werd gebruikt ten aanzien van de profeet Mohammed.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 20 april 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de Nigeriaanse autoriteiten met klem verzoekt Yahaya Sharif-Aminu onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij te laten, alle aanklachten tegen hem in te trekken en zijn recht op een eerlijk proces te garanderen; pleit voor de vrijlating van Rhoda Jatau, Mubarak Bala en anderen die van godslastering worden beschuldigd; - de Nigeriaanse autoriteiten met klem verzoekt de mensenrechten in het hele land te handhaven door ervoor te zorgen dat Nigerianen geen bescherming uit hoofde van de nationale grondwet en internationale verdragen wordt ontzegd krachtens het federaal recht, het staatsrecht en de sharia; de Nigeriaanse autoriteiten met klem verzoekt de wetgeving

		<p>inzake godslastering zowel op federaal als op staatsniveau in te trekken;</p> <p>- de Nigeriaanse regering met klem verzoekt de straffeloosheid omtrent beschuldigingen van godslastering aan te pakken.</p>
<p>RUSLAND</p> <p>Aleksej Navalny, Dmitry Ivanov, Vladimir Kara-Murza, Ioann Kurmoyarov, Viktoria Petrova, Maria Ponomarenko, Aleksandra Skochilenko, Dmitry Talantov, Aleksej Gorinov, Ilya Yashin</p>	<p>Aleksej Navalny is een prominente Russische politieke persoonlijkheid en winnaar van de Sacharovprijs van 2021, die door het Kremlinregime met het zenuwgas novitsjok vergiftigd is, sinds 17 januari 2021 gevangen wordt gehouden en momenteel in een strafkolonie is opgesloten.</p> <p>Ook Dmitry Ivanov, Vladimir Kara-Murza, Ioann Kurmoyarov, Viktoria Petrova, Maria Ponomarenko, Aleksandra Skochilenko, Dmitry Talantov, Aleksej Gorinov en Ilya Yashin zijn politieke gevangenen in Rusland, die uitsluitend wegens hun associatie met Navalny zijn vervolgd.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 16 februari 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <p>- aandringt op de vrijlating van Navalny en alle andere politieke gevangenen in Rusland die uitsluitend wegens hun associatie met Navalny, hun verzet tegen de aanvalsoorlog tegen Oekraïne of op grond van artikel 207.3 van het Russische wetboek van strafrecht zijn vervolgd;</p> <p>- er bij de Raad op aandringt beperkende maatregelen te nemen tegen degenen die verantwoordelijk zijn voor willekeurige vervolging en foltering van antioorlogsdemonstranten.</p>

<p>RUSLAND</p> <p>Aleksej Navalny, Vladimir Kara-Murza, Ilya Yashin, Aleksej Gorinov e.a.</p>	<p>Aleksej Navalny, een prominente Russische politieke persoonlijkheid en winnaar van de Sacharovprijs 2021, zit nog steeds opgesloten in een strafkolonie waar hij slecht wordt behandeld, het slachtoffer is van foltering en willekeurige bestraffing, en psychologisch onder druk wordt gezet.</p> <p>Vladimir Kara-Murza, een Russisch-Britse journalist en activist van de oppositie, is op 17 april 2023 veroordeeld tot 25 jaar gevangenisstraf wegens het uiten van kritiek op het regime van Vladimir Poetin en zijn aanvalsoorlog tegen Oekraïne.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 20 april 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de politiek gemotiveerde veroordeling van Vladimir Kara-Murza door de Russische autoriteiten met klem veroordeelt en zijn onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating alsook die van Aleksej Navalny en van alle andere politieke gevangenen eist; - zijn ernstige bezorgdheid uit over de snelle verslechtering van de gezondheidstoestand van zowel Vladimir Kara-Murza als Aleksej Navalny en herinnert Rusland aan zijn internationale verplichtingen, met name om Vladimir Kara-Murza en Aleksej Navalny toegang te verlenen tot medische behandeling en tot advocaten en om hen te laten communiceren met hun gezinsleden; - er bij de Raad op aandringt strenge sancties vast te stellen in het kader van de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten (de “Magnitski-wet” van de EU) tegen Russische rechters, openbare aanklagers en andere personen die verantwoordelijk zijn voor willekeurige vervolging, detentie en foltering in het kader van politiek gemotiveerde processen; - er bij de EU en het VK op aandringt de inspanningen voor de vrijlating van Vladimir Kara-Murza te coördineren.
---	--	---

<p>RUSLAND</p> <p>Tihran Ohannisian, Mykyta Khanhanov</p>	<p>Tihran Ohannisian en Mykyta Khanhanov, geboren in 2006, zijn op 24 mei 2023 door de onderzoekscommissie van de Russische Federatie in staat van beschuldiging gesteld voor het plannen van sabotage aan de spoorweg van Berdiansk; zij kunnen tot 20 jaar gevangenisstraf krijgen op grond van artikel 281 van het Russische wetboek van strafrecht en hebben geen degelijke rechtsbijstand gekregen;</p> <p>De vervolging van Ohannisian en Khanhanov kwam er na maanden van meedogenloze ondervragingen door de Russische autoriteiten, die op 30 september 2022 van start gingen en waarbij deze minderjarigen werden onderworpen aan afranselingen en martelingen met elektrische schokken in een poging om bekentenissen af te dwingen, naast intimidatie van hun families.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 15 juni 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - eist dat de procedures tegen Ohannisian en Khanhanov onmiddellijk worden stopgezet en alle beschuldigingen worden ingetrokken, en dat zij onmiddellijk worden vrijgelaten; het Internationaal Comité van het Rode Kruis (ICRC) ertoe oproept hun veilige terugkeer naar door Oekraïne gecontroleerd gebied te bewerkstelligen; de speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal van de VN inzake geweld tegen kinderen vraagt om een onderzoek in te stellen; erop aandringt dat degenen die verantwoordelijk zijn voor de vervolging worden toegevoegd aan de sanctielijst van de EU; oproept tot de vrijlating van alle Oekraïense burgers die onrechtmatig door Rusland worden vastgehouden; - de Russische doelgerichte strategie om Oekraïense kinderen te treffen door middel van onder meer gedwongen overplaatsingen binnen tijdelijk door Rusland bezet Oekraïens grondgebied, wederrechtelijke deportaties naar Rusland en Belarus, illegale adopties en pogingen tot gedwongen “heropvoeding” veroordeelt; zijn verzoek aan de Commissie en de Raad herhaalt om een “kinderbeschermingspakket EU-Oekraïne” vast te stellen voor kinderen die de oorlog ontvluchten of onder de oorlog te lijden hebben.
---	--	---

<p>SUDAN</p> <p>Kinderen die niet aan het krijgsgewoel kunnen ontsnappen</p>	<p>Het Sudanese leger en de Rapid Support Force blijven een gewelddadige machtsstrijd voeren, waarbij het internationale humanitaire recht wordt geschonden.</p> <p>Door het aanhoudende geweld zijn duizenden onschuldige burgers om het leven gekomen, meer dan 1,2 miljoen mensen ontheemd geraakt en bijna 500 000 mensen naar buurlanden gevlucht, wat een bedreiging vormt voor de stabiliteit in de regio.</p> <p>Meer dan 13,6 miljoen kinderen in Sudan hebben dringend humanitaire hulp nodig; vóór de huidige crisis leden ongeveer 3 miljoen kinderen aan ondervoeding, en in het Mygoma-weeshuis te Khartoem zijn 70 kinderen overleden als gevolg van ondervoeding, dehydratie en infecties.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 15 juni 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er bij alle partijen op aandringt onmiddellijk een einde te maken aan alle militaire acties, onbeperkte humanitaire toegang toe te staan en terug te keren naar de onderhandelingstafel voor gesprekken over een vredesakkoord; volledig achter alle regionale en internationale inspanningen voor een vreedzame oplossing staat; ingenomen is met alle regionale en internationale bemiddelingspogingen in Jeddah en Addis Abeba en van de Intergouvernementele Ontwikkelingsautoriteit; - de EU en haar lidstaten verzoekt ervoor te zorgen dat een akkoord over een permanente wapenstilstand wordt gevolgd door een proces van democratische hervorming met het oog op de instelling van de lang beloofde burgerregering, waartoe alle actoren, inclusief de militairen, zich hebben verbonden; hen dringend vraagt te overwegen om via de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten gerichte sancties op te leggen aan degenen die verantwoordelijk zijn voor mensenrechtenschendingen; - de EU en haar lidstaten verzoekt klaar te staan om onmiddellijke steun en humanitaire bijstand te verlenen aan de slachtoffers van het conflict, met inbegrip van intern ontheemden en mensen die hun toevlucht in andere landen zoeken, onder meer door het verstrekken van noodreisdocumenten.
--	--	--

<p>TUNESIË</p> <p>Noureddine Boutar, Chaima Issa, Issam Chebbi, Ghazi Chaouachi, Khayam Turki, Jaouhar Ben Mbarek, Salah Attia, Khalifa Gsmi</p>	<p>Noureddine Boutar, directeur van Tunesiës grootste onafhankelijke radiostation, is door terrorismebestrijdingseenheden op politieke gronden en op basis van ongefundeerde aantijgingen gearresteerd.</p> <p>Chaima Issa, Issam Chebbi, Ghazi Chaouachi, Khayam Turki, Jaouhar Ben Mbarek, Salah Attia, Khalifa Gsmi zijn journalisten en vakbondsleden die op soortgelijke nepgronden zijn gearresteerd.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 16 maart 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bij de Tunesische autoriteiten aandringt op de onmiddellijke vrijlating van Noureddine Boutar en alle andere willekeurig gevangengehouden personen, waaronder journalisten, rechters, advocaten, politieke activisten en vakbondsafgevaardigden als Anis Kaabi, alsook op eerbiediging van de vrijheid van meningsuiting en vereniging en van de rechten van vakbonden en werknemers, in overeenstemming met de Tunesische grondwet en internationale verdragen, waaronder de IAO-verdragen; - de criminalisering van de internationale solidariteit tussen vakbonden veroordeelt als een flagrante aanval op het Algemeen Tunesisch Arbeidsverbond (UGTT) en het wereldwijde syndicalisme.

<p>VENEZUELA</p> <p>María Corina Machado, Leopoldo López, Henrique Capriles, Freddy Superlano</p>	<p>María Corina Machado, Leopoldo López, Henrique Capriles en Freddy Superlano zijn prominente politici in Venezuela, die gedurende 15 jaar onbevoegd zijn verklaard.</p>	<p>Het Europees Parlement nam op 13 juli 2023 een resolutie aan waarin het:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het willekeurige en ongrondwettelijke besluit om María Corina Machado, Leopoldo López, Henrique Capriles, Freddy Superlano en andere kandidaten te beletten aan de verkiezingen deel te nemen, alsook de inmenging van het regime-Maduro in het verkiezingsproces, ten stelligste veroordeelt; - aandringt op een onafhankelijke benoemingsprocedure voor de Nationale Kiesraad; - de EU verzoekt de terugkeer naar de democratie in Venezuela te ondersteunen en bij het Venezolaanse regime aan te dringen op de vrijlating van alle politieke gevangenen.
---	--	--

**BIJLAGE II:
LIJST VAN LAUREATEN EN FINALISTEN VAN DE SACHAROVPRIJS DIE IN DE
GEVANGENIS ZITTEN EN VAN HUN VRIJHEID ZIJN BEROOFD**

Jaar waarin de Sacharovprijs werd uitgereikt	Naam en voornaam	Laureaat / finalist	Land	Situatie (detentie / huisarrest / tijdelijk vrijgelaten)	Duur van de gevangenisstraf	Begindatum detentie
2021	Aleksej Navalny	Laureaat	Rusland	Detentie	3,5 + 9 + 19 jaar	Laatst gevangengezet op 17.2.2021, laatst veroordeeld op 4.8.2023
2020	Sjarhej Tsichanowski Maryja Kalesnikava Mikola Statkevitsj Ales Bialiatski	Laureaat Laureaat Laureaat Laureaat	Belarus	Detentie Detentie Detentie Detentie	18 jaar 11 jaar 14 jaar 10 jaar	Gevangengezet op 29.5.2020, veroordeeld op 14.12.2021 Gevangengezet op 7.9.2020, veroordeeld op 6.9.2021 Laatst gevangengezet op 31.5.2020, laatst veroordeeld op 14.12.2021 Laatst gevangengezet op 15.7.2021, laatst veroordeeld op 3.3.2023
2020	Porfirio Sorto Cedillo, José Avelino Cedillo, Orbin Naún Hernández, Kevin Alejandro Romero, Arnold Javier Aleman, Ever Alexander Cedillo, Daniel Marquez en Jeremías Martínez Díaz	Finalisten	Honduras	Detentie	Onbekend	1 september 2019, vrijgelaten op 24 februari 2022 na een uitspraak van het Hooggerechtshof van Honduras
2019	Ilham Tohti	Laureaat	China	Detentie	Onbekend	23 september 2014
2018	Nasser Zefzafi	Finalist	Marokko	Detentie	20 jaar	5 april 2019
2017	Dawit Isaak	Finalist	Eritrea	Incommunicado	Onbekend	23 september 2001
2015	Raif Badawi	Laureaat	Saudi-	Vrijgelaten op	10 jaar	Voor het eerst

			Arabië	11 maart 2022, heeft een reisverbod van tien jaar		veroordeeld op 17.12.2012, maar bekendgemaakt op 30.3.2013
2012	Nasrin Sotoudeh	Laureaat	Iran	Detentie, met tijdelijk medisch verlof sinds juli 2021, opnieuw gearresteerd op 29.10.23 en vrijgelaten op 15.11.2023	38 jaar	6 maart 2019 (meest recent)
	Jafar Panahi	Laureaat	Iran	Gevangengezet in 2022, na een hongerstaking vrijgelaten op 3.2.2023	6 jaar	werd in juli 2022 gedwongen een tien jaar oude gevangenisstraf uit te zitten
2011	Razan Zaitouneh	Laureaat	Syrië	Ontvoerd in 2013. Vermoedelijk gevangengezet en overleden.		9 december 2013
2009	Memorial – Oleg Orlov	Laureaat	Rusland	Op 11.10.2023 beboet met het equivalent van 1 520 EUR en vrijgelaten		Onderzoek sinds maart 2023, proces begonnen op 8.6.23. Vrijgelaten, met reisverbod. Memorial als rechtspersoon opgedoekt in januari 2022.

BIJLAGE III: LIJST VAN RESOLUTIES

Lijst van resoluties die sinds december 2022 door het Europees Parlement werden aangenomen en die direct of indirect verband houden met mensenrechtenschendingen in de wereld

Land/regio	Goedkeuring door de voltallige vergadering	Titel
<i>Afrika</i>		
Algerije+	11.5.2023	Over mediavrijheid en de vrijheid van meningsuiting in Algerije, de zaak van journalist Ihsane El-Kadi
Tsjaad+	15.12.2022	Het harde optreden van de militaire junta tegen vreedzame demonstraties in Tsjaad
Egypte	5.10.2023	Egypte, in het bijzonder de veroordeling van Hisham Kassem
Marokko+	19.1.2023	De situatie van journalisten in Marokko, met name de zaak van Omar Radi
Niger	23.11.2023	De onwettige detentie van president Mohamed Bazoum in Niger
Nigeria+	20.4.2023	Het risico op de doodstraf voor en executie van de zanger Yahaya Sharif-Aminu wegens godslastering in Nigeria
Sudan+	15.6.2023	Over de humanitaire situatie in Sudan, met bijzondere aandacht voor het overlijden van kinderen die niet aan het krijgsgewoel kunnen ontsnappen
<i>Noord- en Zuid-Amerika</i>		
Brazilië+	19.1.2023	De bestorming van de Braziliaanse democratische instellingen
Cuba	12.7.2023	Stand van zaken in de PDCA EU-Cuba na het recente bezoek van de hoge vertegenwoordiger aan het eiland
Guatemala	14.9.2023	Guatemala: de situatie na de verkiezingen, de rechtsstaat en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht

Nicaragua	15.6.2023	Over de situatie in Nicaragua
Venezuela+	13.7.2023	Over de politieke onbevoegdverklaringen in Venezuela
<i>Azië</i>		
Afghanistan+	20.4.2023	Over de inperking van het recht op onderwijs en het harde optreden tegen activisten die voor onderwijsrechten opkomen in Afghanistan, waaronder het geval van Matiullah Wesa
Afghanistan	5.10.2023	De mensenrechtensituatie in Afghanistan, in het bijzonder de vervolging van voormalige regeringsfunctionarissen
Bangladesh	14.9.2023	De mensenrechtensituatie in Bangladesh, met name de zaak van Odhikar
China+	15.12.2022	Het harde optreden van de Chinese regering tegen de vreedzame protesten in de Volksrepubliek China
Hongkong	15.6.2023	Over de verslechtering van de fundamentele vrijheden in Hongkong, met name het geval van Jimmy Lai
India	13.7.2023	Over India, de situatie in Manipur
Iran+	19.1.2023	Reactie van de EU op de protesten en executies in Iran
Iran	16.3.2023	Iran: in het bijzonder de vergiftiging van honderden schoolmeisjes
Iran	23.11.2023	Recentste aanvallen op vrouwen en vrouwenrechtenverdedigers en de willekeurige detentie van EU-burgers in Iran
Kirgizië	13.7.2023	Onderdrukking van de media en de vrijheid van meningsuiting in Kirgizië
Myanmar	11.5.2023	Over Myanmar/Birma, in het bijzonder de ontbinding van democratische politieke partijen
Oezbekistan	4.10.2023	Oezbekistan
<i>Europa en landen van het Oostelijk Partnerschap</i>		
Armenië/Azerbeidzjan+	19.1.2023	Humanitaire gevolgen van de blokkade in Nagorno-Karabach
Armenië/Azerbeidzjan	5.10.2023	Situatie in Nagorno-Karabach na de aanval van Azerbeidzjan en de aanhoudende bedreigingen van

		Armenië
Azerbeidzjan	15.3.2023	Betrekkingen EU-Azerbeidzjan
Azerbeidzjan	14.9.2023	De zaak van dr. Gubad Ibadoghlu, gevangene in Azerbeidzjan
Belarus+	11.5.2023	Over Belarus: de onmenselijke behandeling en ziekenhuisopname van de prominente oppositieleider Viktor Babaryka
Belarus	13.9.2023	Betrekkingen met Belarus
Tsjetsjenië	5.10.2023	De zaak van Zarema Moesajeva in Tsjetsjenië
Georgië	14.12.2022	Tenuitvoerlegging van het jaarlijks uitvoeringsverslag over de associatieovereenkomst tussen de EU en Georgië
Georgië	23.11.2023	De moord op Tamaz Ginturi, een Georgisch staatsburger, door de Russische bezettingsmacht in Georgië
Hongarije	1.6.2023	Over de inbreuken op de rechtsstaat en de grondrechten in Hongarije en de bevroren EU-gelden
Moldavië	19.4.2023	Over de uitdagingen voor de Republiek Moldavië
Moldavië	5.10.2023	De weg van Moldavië richting de EU: balans
Oekraïne/Rusland	19.1.2023	De oprichting van een tribunaal voor het misdrijf agressie tegen Oekraïne
Oekraïne/Rusland	16.2.2023	Een jaar na de inval van Rusland in Oekraïne en de uitbraak van zijn aanvalsoorlog tegen het land
Oekraïne	15.12.2022	90 jaar na de Holodomor: de massamoord door uithongering erkennen als genocide
Rusland	16.2.2023	De recente verslechtering van de onmenselijke omstandigheden waarin Aleksej Navalny en andere politieke gevangenen in Rusland gevangen worden gehouden
Rusland+	20.4.2023	Over repressie in Rusland, met name de zaken van Vladimir Kara-Murza en Aleksej Navalny
Rusland+	15.6.2023	Over de marteling en strafrechtelijke vervolging van de Oekraïense minderjarigen Tihiran Ohannisian en Mykyta Khanhanov door de

		Russische Federatie
Rusland	9.11.2023	Doeltreffendheid van de EU-sancties tegen Rusland
Servië/Kosovo	19.10.2023	Recente ontwikkelingen in de dialoog tussen Servië en Kosovo, met inbegrip van de situatie in de noordelijke gemeenten van Kosovo
<i>Midden-Oosten</i>		
Bahrein+	15.12.2022	De zaak van mensenrechtenverdediger Abdulhadi al-Khawaja in Bahrein
Israël/Palestina	14.12.2022	De vooruitzichten voor de tweestatenoplossing voor Israël en Palestina
Israël/Palestina	19.10.2023	De verachtelijke terroristische aanvallen van Hamas op Israël, Israël's recht om zich te verdedigen in overeenstemming met het humanitair en internationaal recht en de humanitaire situatie in Gaza
Libanon	12.7.2023	Situatie in Libanon
Palestina	12.7.2023	De betrekkingen met de Palestijnse Autoriteit
<i>Horizontale acties</i>		
Mensenrechten en democratie	18.1.2023	Mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie ter zake – jaarverslag 2022
Buitenlands en veiligheidsbeleid	18.1.2023	Uitvoering van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid – jaarverslag 2022
Geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld	15.2.2023	Het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld: toetreding van de EU
Positie van de vrouw	15.2.2023	De prioriteiten van de EU voor de 67e zitting van de VN-Commissie inzake de positie van de vrouw
Mensenrechtenverdedigers	16.3.2023	De EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers
Universele decriminalisering van homoseksualiteit	20.4.2023	Over de universele decriminalisering van homoseksualiteit in het licht van de recente ontwikkelingen in Uganda
Industrie, de handel en het scheppen van hoogwaardige banen	16.2.2023	Over een strategie van de EU ter bevordering van het

		concurrentievermogen van de industrie, de handel en hoogwaardige werkgelegenheid
Gelijke rechten voor personen met een handicap	13.12.2022	Naar gelijke rechten voor personen met een handicap
Buitenlandse inmenging in alle democratische processen in de Europese Unie, met inbegrip van desinformatie	1.6.2023	Buitenlandse inmenging in alle democratische processen in de Europese Unie, met inbegrip van desinformatie
Duurzameontwikkelingsdoelstellingen	15.6.2023	Tenuitvoerlegging en verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen
Bescherming van journalisten	11.7.2023	Bescherming van journalisten in de wereld en het beleid van de Europese Unie ter zake
Opsporing en redding in het Middellandse Zeegebied	13.7.2023	De noodzaak van EU-maatregelen op het gebied van zoek- en reddingsacties in de Middellandse Zee
Romakinderen	4.10.2023	Segregatie en discriminatie van Romakinderen in het onderwijs

BIJLAGE IV: ENTITEITEN WAARVAN OF PERSONEN VAN WIE DE RAPPORTEURS INPUT HEBBEN ONTVANGEN

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur bij de opstelling van het verslag voorafgaand aan de goedkeuring ervan in de commissie input te hebben ontvangen van de volgende entiteiten of personen:

Entiteit en/of persoon
Protection International
Intermon
Oxfam - EU Office
Oxfam Senegal
International Federation for Human Rights (FIDH)
Search for Common Ground (SFCG)
Anti-Slavery International
Cairo Institute for Human Rights Studies
Human Rights Watch
Christian Solidarity Worldwide (CSW)
Front Line Defenders
International Rehabilitation Council for Torture Victims (IRCT)
Civil Rights Defenders
International Dalit Solidarity Network (IDSN)
End FGM European Network
Scholars at Risk Network
Hoogleraar rechten, conflicten en mondiale ontwikkeling aan de Universiteit van Reading

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur.

7.11.2023

BRIEF VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID

De heer David McAllister
Voorzitter
Commissie buitenlandse zaken
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie ter zake – jaarverslag 2023 (2023/2118(INI))

Geachte heer David McAllister,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. Met een schriftelijke procedure van 13 juli 2023 heeft de commissie besloten dat advies in briefvorm uit te brengen.

De Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid heeft de kwestie tijdens haar vergadering van 7 november 2023 onderzocht¹. Tijdens die vergadering heeft zij besloten de bevoegde Commissie buitenlandse zaken te verzoeken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen.

Hoogachtend,

Robert Biedroń

---

¹ Bij de eindstemming waren aanwezig: Isabella Adinolfi, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut, Seán Kelly, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Radka Maxová, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Eleni Stavrou, Hilde Vautmans, Angelika Winzig, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska

SUGGESTIES

1. spreekt zijn afkeuring uit over de voortdurende afkalving van mensenrechten, met inbegrip van vrouwenrechten en gendergelijkheid, waarbij met name vrouwelijke journalisten, activisten en mensenrechtenverdedigers, met inbegrip van verdedigers van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, worden bedreigd en stelselmatig worden aangepakt; hekelt de ernstige mensenrechtenschendingen in Afghanistan sinds de machtsovername door de Taliban, met name het beleid van genderapartheid dat erop gericht is de rechten van vrouwen en meisjes te onderdrukken; veroordeelt het Iraanse parlement voor het aannemen van een draconische nieuwe wetgeving waarbij strengere straffen worden opgelegd aan vrouwen die de hijabregels overtreden; herhaalt zijn onwrikbare steun voor de beweging “Vrouwen, leven en vrijheid” in Iran; merkt tevens op dat eerbiediging van de mensenrechten noodzakelijk is opdat een democratie kan functioneren; herhaalt zijn oproep om het genderactieplan III (GAP III) volledig uit te voeren en het beleid inzake gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes tot prioriteit te maken in de externe betrekkingen van de EU, zowel bilateraal als in multilaterale fora; benadrukt dat de eerbiediging van de grondrechten en fundamentele vrijheden een onmisbaar onderdeel van het toetredingsproces tot de EU moet zijn; hamert erop dat mensenrechten, democratie en de rechtsstaat onderling afhankelijk zijn en dat alle EU-lidstaten de waarden van de EU volledig moeten eerbiedigen; beklemtoont dat de EU de grondrechten moet hooghouden, met bijzondere aandacht voor haar externe dimensie, om in de Europese en mondiale externe betrekkingen een geloofwaardige actor te zijn, ook jegens vrouwen en lhbt'i'ers; stelt in dit verband vast dat antigender-, antidemocratische en homofobe initiatieven in de lidstaten toenemen; benadrukt dat er in onze Unie geen plaats is voor lhbt'i-vrije zones zoals die in 2019 in Polen zijn ingevoerd en voor homofobe moorden zoals die in Slowakije zijn gepleegd, en roept de populistische partijen in de respectieve lidstaten op om de waardigheid van het individu te respecteren door verdraagzaam te zijn; wijst op de toenemende achteruitgang op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, die grondrechten zijn, en benadrukt dat aanvallen op seksuele en reproductieve gezondheid en rechten een gevestigde tactiek van antidemocratische actoren zijn om de rechten en vrijheden in de Europese Unie en op internationaal niveau verder uit te hollen;
2. beklemtoont dat vrouwen en meisjes, met inbegrip van lhbt'i'ers, kwetsbaarder zijn in conflictsituaties; veroordeelt de niet-uitgelokte en illegale oorlog van Rusland tegen Oekraïne en de onevenredige gevolgen daarvan voor vrouwen en meisjes; erkent de moed van vrouwelijke Oekraïense soldaten en vrouwen die buiten de gevechtszone ondersteuning bieden en een tweede verdedigingslinie op het terrein vormen; dringt erop aan dat Rusland ter verantwoording wordt geroepen voor alle schendingen van de mensenrechten van vrouwen en meisjes, inclusief maar niet beperkt tot alle gevallen van gendergerelateerd geweld, zoals seksueel geweld en verkrachting; pleit ervoor dat alle slachtoffers toegang krijgen tot de rechter;
3. spreekt met klem zijn afkeuring uit over alle vormen van gendergerelateerd geweld en roept op tot doortastende maatregelen om een einde te maken aan seksueel geweld als oorlogswapen, om slachtoffers te beschermen en te helpen en om hun toegang tot de rechter te verbeteren; merkt op dat verkrachting en andere vormen van seksueel geweld overeenkomstig Resolutie 1820 (2008) van de VN-Veiligheidsraad een

oorlogsmisdaad, een misdaad tegen de menselijkheid of een constitutionele handeling met betrekking tot genocide kunnen vormen; verzoekt de lidstaten te voldoen aan hun verplichtingen inzake de vervolging van personen die verantwoordelijk zijn voor dergelijke daden en benadrukt dat het belangrijk is een einde te maken aan straffeloosheid; neemt met bezorgdheid kennis van de praktijk van genitale verminking van vrouwen, kindhuwelijken en gedwongen huwelijken, eerwraak, “moraalpolitie” en de handel in vrouwen en meisjes; is ingenomen met de toetreding van de EU tot het Verdrag van Istanbul en moedigt alle landen in Europa aan dit ten uitvoer te leggen; benadrukt hoe belangrijk het is gendergerelateerd geweld aan te merken als een vorm van criminaliteit in de zin van artikel 83, lid 1, VWEU, en herhaalt dat verkrachting die bestaat in seks zonder instemming strafbaar moet worden gesteld krachtens het EU-recht;

4. wijst erop dat vrouwen en meisjes die behoren tot een etnische, religieuze of levensbeschouwelijke minderheid nog kwetsbaarder zijn voor gendergerelateerd geweld en discriminatie; vestigt de aandacht op de aanhoudende discriminatie van lhbt+-personen en roept de EU en haar lidstaten ertoe op stigmatisering, haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen, vervolging, zogenaamde “conversiotherapieën”, genitale verminking van interseksuelen, correctieve verkrachting en alle vormen van geweld ondubbelzinnig te veroordelen;
5. beklemtoont dat seksuele en reproductieve gezondheid en rechten mensenrechten zijn en door de EU-lidstaten moeten worden geëerbiedigd in overeenstemming met de internationale mensenrechtennormen, en is ernstig bezorgd over de wereldwijde achteruitgang op het gebied van gendergelijkheid en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, ook in de EU; spreekt zijn afkeuring uit over het door het Poolse Constitutioneel Hof in oktober 2020 gevelde oordeel en over het besluit van de Hongaarse regering om degenen die abortus wensen te dwingen naar de hartslag van een foetus te luisteren, en dringt erop aan dat deze beslissingen onmiddellijk worden teruggedraaid; benadrukt dat het belangrijk is het goede voorbeeld te geven en herhaalt zijn oproep om het recht op legale en veilige abortus te verankeren in het Handvest van de grondrechten van de EU; verzoekt de EU prioriteit te geven aan toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten als onderdeel van de bevordering van de mensenrechten en de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen; dringt aan op steun voor mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor het bevorderen en vergemakkelijken van de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, wier werk wordt bedreigd door een krimpende ruimte voor het maatschappelijk middenveld; benadrukt dat er behoefte is aan genderbewuste humanitaire hulp, zodat deze hulp de meest kwetsbaren in nood kan bereiken; dringt aan op universele toegang tot diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, met name tot gezondheidscentra voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, met inbegrip van alomvattende gezinsplanning, anticonceptie en onbevooroordeelde informatie, prenatale zorg, bevalling en postnatale zorg, alsook hiv-zorg, waaronder PEP/PrEP-geneesmiddelen; stelt nogmaals dat het ontzeggen van kwalitatief goede en allesomvattende diensten en rechten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid een vorm van gendergerelateerd geweld is; wijst erop dat vrouwen en meisjes ook bij conflicten en in een situatie van ontheemding permanent toegang moeten hebben tot diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid, waaronder bevallingszorg, gezinsplanningdiensten, legale

en veilige abortus en medische zorg na een verkrachting; dringt erop aan dat er financiering beschikbaar wordt gesteld voor de zeer belangrijke en levensreddende dienstverlening op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid, in overeenstemming met het Minimum Initial Service Package (het pakket initiële diensten) van de VN; spreekt zijn afkeuring uit over andere niet-aflatende pogingen om de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorg te stigmatiseren en te beperken; hekelt alle bedreigingen, aanvallen en bestraffingen van activisten die vrouwen helpen om toegang te krijgen tot anticonceptie of abortus, zoals de veroordeling van Justyna Wydrzynska in Polen in maart 2023;

6. wijst op het belang van kwaliteitsonderwijs en gelijke kansen voor meisjes als basisvoorwaarde voor empowerment van vrouwen en de volledige uitoefening van hun rechten; herhaalt hoe belangrijk op leeftijd afgestemde, empirisch onderbouwde, alomvattende seksuele voorlichting is, zowel binnen als buiten de EU, om genderstereotypen en schadelijke maatschappelijke normen uit te bannen; merkt op dat uitgebreid onderwijs, met inbegrip van maar niet beperkt tot wetenschappelijk onderwijs zoals STEM-vakken, belangrijk is voor het verwerven van vaardigheden, voor fatsoenlijk werk en voor de banen van de toekomst, alsook voor het doorbreken van genderstereotypen en -vooroordelen.

**BIJLAGE: LIJST VAN INSTANTIES WAARVAN OF PERSONEN VAN
WIE DE RAPPORTEUR INPUT HEEFT ONTVANGEN**

De volgende lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur. De rapporteur heeft bij het opstellen van dit advies tot op het moment van goedkeuring ervan in de commissie informatie ontvangen van de volgende instanties en personen:

Entiteit en/of persoon
De rapporteur verklaart dat zij van geen enkele instantie of persoon informatie heeft ontvangen.
Rapporteur: Arba Kokalari

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	28.11.2023
Uitslag eindstemming	+: 42 -: 7 0: 9
Bij de eindstemming aanwezige leden	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Jean-Lin Lacapelle, David Lega, Pedro Marques, David McAllister, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Matjaž Nemec, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Vladimír Bilčík, Jakop G. Dalunde, Loucas Fourlas, Christophe Grudler, Anja Haga, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, María Soraya Rodríguez Ramos, Bert-Jan Ruissen, Mick Wallace, Elena Yoncheva, Milan Zver
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 209, lid 7)	Clare Daly, Mónica Silvana González, Miguel Urbán Crespo

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

42	+
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Loucas Fourlas, Michael Gahler, Anja Haga, Sandra Kalniete, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, David McAllister, Francisco José Millán Mon, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Milan Zver
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, María Soraya Rodríguez Ramos, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Mónica Silvana González, Pedro Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Elena Yoncheva
Verts/ALE	Jakop G. Dalunde, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

7	-
ECR	Hermann Tertsch
ID	Jean-Lin Lacapelle, Bernhard Zimniok
NI	Kinga Gál, Márton Gyöngyösi
PPE	Sunčana Glavak, Željana Zovko

9	0
ECR	Anna Fotyga, Bert-Jan Ruissen, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers
NI	Kostas Papadakis
The Left	Clare Daly, Miguel Urbán Crespo, Mick Wallace

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding